

Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі
Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы

Заң институты
Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз
ету кафедрасы

Бекітемін
Академия бастығының ғылыми
жұмыс жөніндегі орынбасары
полиция полковнигі

О. Т. Сейтжанов

« ____ » _____ 2019 ж.

5В030300 - «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

ТТЗ 3306 «Трасология және трасологиялық зерттеу»
пәні бойынша жұмыс оқу бағдарламасы (SYLLABUS)

Оқыту нысаны: күндізгі

Курс: 3

Семестр: 6

Кредиттер саны – 3

Дәрістер – 7 сағат

Практикалық сабақтар – 38 сағат

Рейтингтік бақылаудың саны (МБ): 2

КООЖ- 15 сағат

КӨЖ - 75 сағат

Бақылау жұмысы -5 (криминалистикалық зерттеу)

Емтихан: 6 семестр

Қарағанды 2019

**5B030300 - «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған
«Трасология және трасологиялық зерттеу» пәні бойынша жұмыс оқу
бағдарламасы (SYLLABUS)**

Дайындағандар:

А.Б. Жакулин, қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының бастығы, заң ғылымдарының кандидаты, доцент;

А.Ж. Жүнүсова, қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының доценті.

Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасында талқыланды.

2019 ж. «04» 06 № 28 хаттама

Кафедра бастығы

А.Б. Жакулин

Академияның Оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында бекітілді.

2019 ж. «11» 07 № 11 хаттама

© Қазақстан Республикасының ІІМ Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы, 2019 ж.

2.1 Негізгі ақпарат:

1. Мамандықтың шифры мен атауы	5B030300-«Құқық қорғау қызметі»
2. Курс, семестр	3 курс, 6 семестр
3. Пән циклы	Трасология және трасологиялық зерттеулер
4. Кредиттер саны	3
5. Сабақты өткізу орыны	307, 308, 315 оқу аудиториялары
6. Дәріскер	Кафедра доценті, з.ғ.м. А.Ж. Жүнүсова «Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету» кафедрасы ҚР ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының 1-оқу ғимаратының 3-қабатында орналасқан, № 314-кабинет, телефондары: 3-39; 30-33-88
7.Сабақты жүргізетін оқытушылар	Кафедра доценті, з.ғ.м. А.Ж. Жүнүсова Кафедра аға оқытушысы, з.ғ.м. Р.С. Булатов Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасы ҚР ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының 1-оқу ғимаратының 3-қабатында орналасқан, № 314-кабинет, телефондары: 3-39; 30-33-88

2.2 Пререквизиттер: Осы курс басталмас бұрын курсанттарда базалық заң пәндерін оқып-үйрену процесінде алған жалпы құқықтық және теориялық білімдер болуы қажет.

2.3 Постреквизиттер: Осы курсты оқығаннан кейін келесіні оқу қажет:

«Тергеу әрекеттерінде маманның қатысуы»

«Баллистика және баллистикалық зерттеу»

Міндетті түрде өндірістік тәжірибеден өту.

2.4 Пәннің қысқаша сипаттамасы:

«Трасология және трасологиялық зерттеу» оқу пәні трасологиялық іздерді жедел-криминалистикалық зерттеуді теориялық - құқықтық, ұйымдастырушылық және әдістемелік қамтамасыз ету сұрақтарын зерделейді. Осы оқу пәні трасология және трасологиялық зерттеу саласында жоғары кәсіби мамандарды дайындауды қамтамасыз етеді және маман-криминалистерді даярлауды қамтамасыз ететін пәндер мен арнайы курстар жүйесінің құрамды бөлігі болып табылады.

Пәнді оқытудың мақсаты – курсанттардың бойында кешенді теориялық білім негізінде, зерттеулер жүргізу барысында трасологиялық іздер мен материалдық объектілерді табу, бекіту, алу және зерттеудің әдістері мен тәсілдері, криминалистикалық құралдарды қолдана білу бойынша практикалық іскерліктер мен дағдыларды қалыптастыру.

Пәнді оқытудың міндеттері:

- трасология және трасологиялық зерттеулердің түсінігі, заты және жүйесі; трасологиялық зерттеулер шешетін міндеттер; трасологиялық зерттеулер объектілерін жедел-криминалистикалық зерттеу әдістемесінің ережелері; маманның қорытындысының құрылымы мен мазмұны; зерттеулер нәтижесін ресімдеу тәртібі туралы білім алу;

- курсанттардың бойында жүйелік және салыстырмалы талдау жасай білуді; өнімді де сындарлы ойлау нысанын; өз қызметін рефлексиялай білуді дамытуды; маман-криминалист кәсібі саласында өзін үздіксіз дамыту қабілетін қалыптастыру және дамыту;

- курсанттардың бойында тұлғааралық коммуникация қабілетін, зерттеулер жүргізу барысында командада жұмыс жасай білуді қалыптастыру;

- курсанттардың бойында трасологиялық зерттеу жүргізе білуді; зерттеулер жүргізу барысында идентификациялық, классификациялық, диагностикалық және ситуациялық міндеттерді шеше білуді қалыптастыру.

Тәрбиелік міндеттер: келесілерді үйренуге бағытталған:

Қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруді қамтамасыз ету барысында заңдылық, әлеуметтік ақиқат пен рухани тазалық қағидаларының маңызын терең ұғына білу.

Қылмыстардың жолын кесу, оларды ашу және тергеп-тексеру тәжірибесі үшін криминалистикалық білімдерді, әдістер мен құралдардың рөлін түсіне білу.

Әрбір курсанттың біліктілікті арттыру және өздігінен білім алу арқылы өз кәсіби деңгейін ұдайы арттырып отыру қажеттілігін түсінуі.

Оқытудың нәтижесі:

Оқу пәнін оқыту нәтижесінде курсант келесілерді **білуі тиіс:**

- трасологиялық іздердің пайда болу механизмі мен классификациясын;

- оқиға орнында трасологиялық іздерді табу, бекіту және алуды;

- трасологиялық зерттеулердің жалпы және жеке әдістемесін;

- келесі іздердің жалпы және жеке белгілері: аяқ киім, көлік құралдары; тіс, киім, бұзу құралдары мен аспаптары; құлыптар мен бекіту-пломбалық құрылғыларды майыстыру және бұзу; көп мөлшерде дайындалатын бұйымдардағы өндірістік механизмдер;

- қылмыстардың іздерін жасыру тәсілдері мен оларды анықтаудың криминалистикалық әдістері;

Келесілерді жасай білуі тиіс:

- трасологиялық іздердегі жалпы және жеке белгілерді анықтау, олардың идентификациялық маңызын бағалау;

- трасологиялық іздерді табу, бекіту және алу;

- іздердің пайда болу механизмі мен жағдайларын диагностикалау, іздердің болған оқиғаға қатысы барлығын анықтау;

- әртүрлі объектілерді олардың із бейнелері бойынша топқа жататындығын анықтау және идентификациялау;

- із қалдырған объектінің қасиеті мен белгілерін анықтау;

- іздің қалдырылуы кезіндегі мән-жайларды анықтау;
- трасологиялық зерттеу жүргізудің әдістемесін қолдану;

Келесілерді меңгеруі қажет:

- трасологиялық іздерді табу, бекіту және алу дағдыларын;
- трасологиялық зерттеу бойынша маманның қорытындысын ресімдеу дағдыларын.

2.5 Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі:

№	Жұмыс түрлері	Тапсырманың мақсаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиет тізіміне сілтеме	Бақылау нысаны (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Баллдар (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Есеп беру нысаны	Тапсыру мерзімі
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Тәжірибелік сабақтарда ауызша жауап беру	Жұмыс оқу бағдарламасына сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (сабақтағы ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың барлық тақырыптарына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында журналда бағаланады	Сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес, сабақта бағаланады
2	Ауызша жауап, баяндама жасау, КОӨЖ	Жұмыс оқу бағдарламасына сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (КОӨЖ сабағында ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың әрбір тақырыбына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында журналда бағаланады	Сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес, КОӨЖ сабағында
3	Межелік бақылауға дайындық	Тест сұрақтары	Семестр ішінде дайындық	Аралық бақылау (тест тапсырмалары)	100 баллға дейін	Жауап «Платонусты» бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес
4	Бақылау жұмысы (криминалистикалық зерттеу)	Жұмыс оқу бағдарламасына сәйкес	Бүкіл оқыту кезеңі ішінде орындалады	Ағымдық бақылау (бақылау жұмыспен бағаланады)	100 баллға дейін	Бақылау жұмысы тізімде меде бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес
5	Емтиханға дайындық	Емтихан сұрақтары	Оқытудың барлық мерзімінде	Қорытынды бақылау	100 баллға дейін	Емтиханда жауап ведомоста	Оқу жоспарына

			гі дайындық			бағаланады	сәйкес
--	--	--	-------------	--	--	------------	--------

2.6 Курстың саясаты

«Трасология және трасологиялық зерттеу» пәнін зерделеу кезінде келесідей ережелердің сақталуын сұраймыз:

1. Сабаққа кешікпеу.
2. Сабақты орынсыз себептермен жіберіп алмау, сырқаттанған жағдайда тиісті медициналық анықтама, ал басқа жағдайларда — түсініктеме жазба ұсынылуы тиіс.
3. Өтемдер қабылданбайды, курсант жоспарланған сабақтарда жіберіп алған тақырыптар бойынша немесе бұрын дайын болмаған тапсырмалар бойынша кез келген сұраққа жауап беруге дайын болу.
4. Тапсырмаларды орындау, ұсынылатын әдебиетпен міндетті түрде танысу және конспектілеу.
5. Сабақ үстінде сөйлеспеу, ұялы телефондарды сөндіру.
6. Оқу процесіне белсенді қатысу.
7. Курстастары мен оқытушыларға ашық мінезді болу, кең пейілділік, шыдамдылық таныту.

2.7 Ұсынылатын әдебиет тізімі

№ р	Атауы	Шығарылған жылы
1. Нормативтік құқықтық актілер		
1.	Қазақстан Республикасының Конституциясы	30 тамыз 1995 жыл (2017 ж. берілген өзгерістер мен толықтырулармен).
2.	Қазақстан Республикасының қылмыстық-процестік кодексі	04 шілде 2014 жыл (2019 ж. шаққандағы өзгерістерімен және толықтыруларымен)
3.	Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексі.	03 шілде 2014 жыл (2019 ж. шаққандағы өзгерістерімен және толықтыруларымен)
4.	ҚР «Ішкі істер органдары» туралы заң	23.04.2014 ж (2019 ж. шаққандағы өзгерістерімен және толықтыруларымен)
5.	ҚР «Сот экспертологиясы» туралы заңы	10.02.2017г.
6.	ҚР ПМ № 75 «Ішкі істер органдарында жедел-криминалистикалық қызметті жүргізу Ережелерін бекіту туралы» бұйрығы	21 шілде 2014 жыл. (2019 ж. шаққандағы өзгерістерімен және толықтыруларымен)
7.	«Қазақстан-2050» Стратегиясы.	Қазақстан халқына жолдау. 14 желтоқсан 2012 жыл. «Рухани жанғыру» жобасын орындау.
2. Негізгі әдебиеттер		
8.	Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г. и др. Криминалистика.	Норма - 2007, 944 с.
9.	Аверьянова Т.В. Судебная экспертиза: Курс общей теории.	М.: Норма, 2006.
10.	Криминалистика. Учебник. Под ред.	М., ЮРИСТЪ 2000 г. – 718 с.

	профессора Н. П. Яблокова. 2-издание переработанное и дополненное.	
11.	Криминалистика: Учебник / Отв. ред. Б. М. Нурғалиев.	Караганда: Болашак-Баспа, 2009. – 813 с.
12.	Алесковский, С. Ю. Нетрадиционная криминалистика: Учебное пособие / С.Ю. Алесковский, А.Ф. Аубакиров.	Алматы: 2003.-210с.
13.	Гинзбург А.Л., Поврезнюк Г.И., Салаев Б.А. Криминалистические методы и средства отождествления личности.	Алматы, 1998 г.
14.	А.Ф.Аубакиров, С.Коваленко Криминалистическая цифровая фотография.	Алматы, 2001 г.
15.	Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы, тенденции, перспективы. Общая и частные теории.	М., «Юрид. лит.», 1987. – 271с.
16.	Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы, тенденции, перспективы. От теории к практике.	М.: Юрид. лит., 1988. – 304с.
17.	Кантор И. В., Ярмак В. А., Жигалов Н. Ю. «Трасология и трасологические исследования»	Волгоградская Академия МВД 2002.
18.	Белкин Р.С. Криминалистический букварь.	М.: Юристь, 1997. – 112с.
19.	Бедрин В.С. Компьютерные технологии в организации профессиональной деятельности эксперта-криминалиста.	Волгогр. акад. - Волгоград: ВА МВД России, 2004. - 20 с.
20.	Бондаренко А.А. Современные технологии фиксации следов на месте совершения дорожно-транспортного происшествия.	Всероссийская науч.-практ. конф. "Современные проблемы борьбы с преступностью": сб. материалов (юрид. науки). – Воронеж: Изд-во Воронеж. ин-та МВД России, 2005. - С. 10-11.
21.	Шарипов С.Р., Жунусова А.Ж. Криминалистика: справочное пособие по криминалистической технике.	Карагандинская академия МВД РК им.Б.Бейсенова,2014.-137с.
22.	Шакенов А.О., Шарипов С.Р., Еленюк А.Г., Жунусова А.Ж. Справочник следователя.	Караганда, 2015. — 379 с.
3. Қосымша әдебиеттер		
23.	Брушковский К.Б., Дильбарханова Ж.Р. и др. Криминалистическое оружиеведение: исследование огнестрельного оружия.	Алматы, 2004. – 281с.
24.	Захарин С.И. Информационное обеспечение расследования и деятельности по установлению разыскиваемых лиц, предметов и орудий преступления с помощью компьютерных технологий: учеб. Пособие.	Волгогр. акад. - Волгоград, 2005. - 90 с.
25.	Порубов Н.И., Грамович Г.И., Порубов А.Н. Криминалистика.	Высшая школа (Минск) - 2007, 575 с.
26.	Ручкин В.А. Оружие и следы его применения. Криминалистическое учение.	Москва издательство «Юрлитформ», 2003 г.
27.	Беляев Г.А., Калашников А.Н. Методы технико-криминалистического исследования документов.	Волгоград, 1987г.
28.	Морозов Б.Н. Использование	Ташкент 1990 г.

	криминалистической фотографии при расследовании преступлений.	
29.	Аубакирова, А. Фиксация доказательств в криминалистике и судопроизводстве: Учебное пособие / А.Аубакирова; Под ред. А.Ф.Аубакирова.	Алматы, 2000.-198с.
30.	Аханов В.С. Криминалистическая экспертиза огнестрельного оружия.	Волгоград, 1979г.
	4. Ғаламтор көзі	
31.	http://adilet.zan.kz/rus - Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі	
32.	http://web.kzi.kz/index.php/ru/ob-akademii Қазақстан Республикасы ІІМ Б.Бейсенов атындағы ҚА -КА МВД РК им.Баримбека Бейсенова	
33.	www.mvd.kz – Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі	
34.	http://prokuror.kz – Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы	
35.	http://pravstat.prokuror.kz/ - Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы жанындағы құқықтық статистика комитеті	
36.	www.zakon.kz – Қазақстан Республикасының Заңы	
37.	http://stat.kz – Қазақстан Республикасының статистика Агенттігі	
38.	http://prg.kz/ - «Параграф» Ақпараттық жүйесі	

2.8 Пән бойынша сабақтарды жүргізудің тақырыптық жоспары

/п	Тақырып саны	Тақырып атауы	дәрістер	семинарлық сабақтар	практикалық сабақтар	КӨЖ	КӨЖ
1	1	Бұзу құралдарының іздерін зерттеу	1		8(2+2+2+2)	3	5
2	2	Құлыптарды зерттеу	1		8(2+2+2+2)	3	5
3	3	Пломбаларды, бекіту-пломбалық және сигналдық құрылғыларды зерттеу	1		5(1+2+2)	2	30
4	4	Бөліктері арқылы бүтінді анықтауды зерттеу	1		7 (1+2+2+2)	2	30
5	5	Көліктік-трасологиялық зерттеу	1		8 (2+2+2+2)	2	5
6	6	Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеу	1		1	2	

7	7	Жойылған, өзгертілген және жартылай өзгертілген металл және басқа да беткейлердегі маркалық белгілерді зерттеу	1		1	1	
Итого:			7		38	15	5

2.9 Сабақ жоспарлары

Дәріс сабақтары

№ 1 тақырып. Бұзу құралдарының іздерін зерттеу

Дәріс жоспары (1 сағат)

1. Бұзу құралдарының іздерін зерттеудің криминалистикалық маңызы
2. Бұзу құралдарының жалпы мінездемесі және кедергіге әсері
3. Бұзу құралдарына зерттеу жүргізудің әдістемесінің ерекшеліктері

Дәріс тезистері

Бұзу құралдарын зерттеуде ПО жедел, тергеу және криминалистикалық бөліністерінде практикада үлкен рөл бөлінеді. Бұзу құралдары мен басқа да құралдарды қолдану арқылы көптеген қылмыстар жасалады, әсіресе дүкендер мен үйден ұрлықтар, теміржол көліктерінен және әртүрлі қоймаларының объектілерінен. Кейбір жағдайларда бұзу құралдарының іздері адам өлтіру, дене жарақаты т.б. қылмыстарда кездеседі.

Бұзу іздерінің пайда болуы қылмыскердің қылмыс жасауына көмектескен қылмыс қаруының нәтижесі. Алайда іздер ортақтасқан, мақсатты іздестіруде табылады.

Бұзудың ең көп кездесетін түрі - ол итеріп ашу. Осындай тәсілмен жабылатын құрылғыларда створкасы бар заттар жатады.

Құрылғы ретінде криминалистикалық мағынада қылмыскердің қылмыс жасауда өндірістік мақсатта техникалық тәсілмен қолданатын құралы болып табылады. Ол трасологиялық зерттеудің объектісі болып табылады.

Жасалу тәсіліне қарай қылмыс қаруы зауыттық және өз қолымен жасалған болып бөлінеді. Зауытта жасалған құрылғылар барлық техникалық жағдайларға және көрестелген стандарттарға сай жасалады. Сондықтар партиядаға біртекті құрылғылар сырт келбетіне, формасына, мөлшеріне, жасалу тәсіліне сай бір біріне ұқсас болып келеді. Ал қолдан жасалған құрылғылар бір ғана детальмен ғана емес, басқа да жалпы белгілерімен айырылады. Мыслы жеке бөліктердің формасы мен мөлшері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7,9,10,14,15 (2.7 бөлім).

№ 2 тақырып. Құлыптарды зерттеу

№ 1 дәріс жоспары (1 сағат)

1. Құлыптардың құрылысы мен жұмыс істеу принципі
2. Құлыптарды бұзу және бұзу тәсілдері
3. Құлыптарды зерттеу әдістемелері.

Дәріс тезистері

Практикада қылмыстық істерді тергеп-тексеруде криминалистикалық зерттеудің объектілері болып құлыптар болып табылады. Құлыптар келесі жағдайла зерттеледі:

- Қойма, пәтер жабылған құлыптарды бұзғанда
- Материалды жауапты тұлғаның құлыптың жұмыс істемей қалғанда түскен арыз
- Қылмыс жасаудағы тергеп-тексеру жүргізген органның болған жағдайды анықтау үшін

Құлыптарды криминалистикалық зерттеу келесілерді көздеуі мүмкін; мән жағдайларды анықтау, қылмыскерді іздеуге және табу мақсатында ұрлық жағдайында немесе қылмысты жасағансу жағдайында құлыпты бұзу немесе ашу болды ма,; қылмысты жасауға ықпал ететін жағдайларды анықтау.

Құлыптардың әртүрлі ерекшеліктері мен принциптерінің қолданылуы.

Құлыптардың құрылғылары

Шкафтарды, сейфтерді, қоймаларды жабуға бағытталған әртүрлі және коппағыналы механизмдер белгілі. Ең бірінші оған кілтпен ашылатын шифрлі құлыптар жатады.

Құлыптардан басқа жабатын түрлі құрылғылар бар, олар: ысырмалар, щеколдалар, ілмектер, сақиналар, ілгектер, пробойлар және т.б.

Құлыптардың көпжақты конструкциясына қарамастан, оларды классификациялайтын ортақ заты бар. Құлыптардың класификациясы криминалистикалық мәнде 3 түрге бөлінеді:

- Объектілерге бекіту әдісі
- Тағайындалуы
- Механизм жүйесі

Серіппелі құлыптың жұмыс істеу принциптері:

Серіппелі құлыптың кілті басжағынан, өзектен и шапқыдан тұрады. Осындай құлыптардың кілттерінің шапқысында керттіктер болмайды, себебі ол бір ғана детальге әсер етеді, ол- ригель. Егер құлыпта сақтандырғыш орнатылса, онда шапқыда соған сәйкес тілік жасалады.

Серіппелі құлыпты ашу үшін ригельді кілтпен ғана емес, басқа да ұңғыма құлыпқа келетін затпен ашуға болады. Сонымен қатар басқа кілтпен немесе затпен ригельдің сол учаскені басып қажеті жоқ. Серіппелі құлыпты ашу үшін серіппеге қарама қарсы жаққа ригельді басу қажет.

Серіппелі құлыптың схемалары және сипаттау әрекетіне қарап, ол құлыптардың қоймаларды жабу сақтауының сенімді еместігін көруге болады.

Сувальды құлыптардың жұмыс істеу принциптері.

Суваль деп пластинка тәріздес детальды атайды. Ол ригельді белгілі бір қимылда ұстайды.

Сувальді құлыптың кілтінің шапқысында бірнеше керттіктері болады, оның біреуі ригельді жылжытады, қалғандары сувальды көтереді. Егерде құлыпта үш сувальда болса кілт шапқысында төрт керттік болады, төртеу болса бес керттік болады. Кейбір жағдайларда алты немесе одан да көп сувальдалар кездеседі, ал кілтте 3-4 керттік болады. Көрсетілген жағдайлар құлыпта бірнеше сувальда өлшемі мен формасына қарай бірдей болған жағдайда және бір біріне

жақын орналасып бір сувальда болып саналып шапқының бір кертiгiмен көтерiледi..

Цилиндрлi құлыптардың жұмыс iстеу принциптерi.

Цилиндрлi құлыпты механизмнiң құпиясы оның цилиндрiнiң құрылысында. Осындай құлыптардың жабық тұрған цилиндрi 3- 5-ке дейiнгi штифттермен ұстап тұруына байланысты болады. Кейбiр құлыптардың штифт функциясын арнайы пластинкалар атқарады.

Цилиндрде бес көлденең тесiктер болады, олар цилиндрдiң сыртынан басталып, кiлт саңылауларында аяқталады. Ол тесiктер цилиндр ұялары деп аталады. Оларға ұзындығы әртүрлi штифттер орнатылған - цилиндрдiң штифтерi.

Патронда көлденең тесiктер болады. Олар жабық кезiнде цилиндр ұяларын жалғастырады. Оларда орналасқан штифтер, патрон штифтерi деп аталады. Олардың саны цилиндр штифттерiнiң санына сай, олардың барлығы бiрдей ұзындықта. Сонымен қоса патрон ұяларында кiшкентай спиральдi серiппелер орналасқан. Сыртынан патрон ұялары тығынмен жабылып немесе бiр ортақ қақпақпен жабылған.

Цилиндрлi құлыпты ашатын кiлттiң негiзiнде тiстер бар, олар штифт мөлшерiне байланысты, өлшемдер штифт өлшемдерiне байланысты.

Егер кiлт саңылауына кiлт салынса, штифттер патрон мен цилиндр сызығы бойынша қосылады. Бұл жағдайда цилиндрдiң бұрылуына ештеме кедергi келтiрмейдi.

Шифрлiк жабу құлыпты жүйесiнiң жұмыс iстеу принципi:

Шифрлi құлыптың жүйесiне тән қасиет, ол жеке зат ретiнде кiлттiң болмауы. Екiншi қасиетi- құлыптың құпиясын сақтайтын кейбiр деталь элементi сырт жағынан көрiнуi. Басқа құлыптарда ондай болмайды. Құлыптың құпиясы- ол детальдарды қалай қозғалту, қандай қалыпқа қою.

Суретте шифрлi iлiнген құлыптың оңай конструкциялы түрi көрсетiлген. Құлып корпусында екi ұзын төрт көлденең тесiктер орнатылған. Көлденең тесiктерде iлмек сақиналар салынған. Көлденең тесiктердiң маңайында өзiне тән циферблаттар, олардың iшiнде цилиндрлiк втулкалар орналасқан. Жабық тұрған құлыпта втулка дужкаға кiрiп тұрады, ол дужканы корпуста ұстап тұрады. Құлыпты ашу үшiн әр втулканы дужкаға қарама қарсы бұрау қажет.

Винттiк құлыптардың жұмыс iстеу принциптерi.

Винттiк құлыптар өз құралынысына байланысты примитивтi. Бұл жерде винт ригельдiң функциясын атқарады, резьба орта жағында ғана болады.

Құлыпты винт арқылы жапқан кезде корпус iлмек кiредi де корпусты ұстап тұрады.

Винттiң екiншi жағы төртбұрышты, үшбұрышты немесе бұжыр кескiндi болады. Кейбiр кезде винтке домалақ форма бередi және оның үстiне отверткаға арналған шлиц орнатылады.

Құлыптардағы сақтандырғыштар.

Құлыпты жасаған кезде жабық механизмінің құпиясынан басқа, одан да басқа құлыптарды ашатын заттар ойлап табады. Ол үшін кілт скважинасының мөлшерін кішірейтеді, қиын форма береді.

Осы мақсатта құлыптарға арнайы детальдар орнатады. Олардың мәні басқа детальдармен ашуды қиындату болғандықтан, оны сақтандырғыштар деп атайды.

Сувальды және серіппелі құлыптардың сақтандырғыштары өзіне пластинка немесе кішкентай стерженьді көрсетеді.

Қораптың бойында орнатылған сақтандырғыштар бойлы деп аталады және пластинка түрінде жасалады. Бойлы сақтандырғышы бар құлып кілтінде көлденең пропи́л орналасқан. Егер құлып сырт жағынан және ішкі жағынан ашылып жабылатын болса, сақтандырғыш симметриялы орналасқан, пропи́л бородканың ортаңғы жағында орналасады.

Цилиндрлі механизмді кейбір құлыптардың сақтандырғыштарында үлкен емес штифт қолданылады, ол кілт скважинасының қозғалмасыз бөлігінде орналасқан. Тік скважинасында кейбір кезде екі штифт болады. Сақтандырғыш штифтің қиын формасында скважина жасалмайды, ондай штифттер кілтің белгілі бір қалпын талап етеді.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 32 (2.7 бөлім).

№3 тақырып. Пломбаларды, бекіту-пломбалық және сигналдық құрылғыларды зерттеу

Дәріс жоспары (1 сағат)

1. Пломбаларды, бекіту-пломбалық және сигналдық құрылғылардың конструи́втік түрлері. Оларды аяқтау ережелері.

2. Пломбаларды, бекіту-пломбалық құрылғылардың криминалистикалық бұзу тәсілдері

3. Пломбаларды, бекіту-пломбалық құрылғыларды зерттеу

Дәріс тезистері

Соттық зерттеу - соның ішінде қылмыстық, азаматтық арбитражды процесстерде ғылыми техникалық жетістіктерге жетуде арнайы білімді қолдану болып табылады. Оның мәні маманның зерттеуінде нақты мәліметтердің табылуы болып саналады. Соттық зерттеу- процессуалдық мағына, ол өзіндік жана дәлелдеме табуда және қолда бар дәлелдемелерді тексеру болып саналады. Ең көп сараптама ішінде соңғы онжылдықта контрабанда, бөтен мүлікті ұрлау және басқа да қылмыстық істер арасында ең көп тағайындалатыны – заманауи пломба́лау құрылғыларын зерттеу. Қылмыскерлер түрлі құқық бұзушылықтар, соның ішінде жалған жасау, ашу және сигналды құрылғыларды қайта салу қылмысын жасайды. Өз міндетіне сай пломба бақылау құрылғысы болып табылады. Криминалистика зерттеуінің объектісі ретінде пломба́лауға жататын пломба болып табылады.

Пломбалар металлдық, пластикалық және құрастырылған болып бөлінеді. Құрастырылған пломба́лар металл мен пластмасты детальдардан тұрады.

Пломабалардың түрлілігіне қарамастан оларды әдейі ашу оны бұзумен немесе ашу механизмімен көрсетіледі.

Типтік ретінде қорғасын, полиэтилендік пломбаларды қарастыруға болады. Қорғасын пломбаларды дайындау биіктігі 8-9 мм, диаметрі 16 мм және биіктігі 5 мм, диаметрі 10 мм болатын цилиндр тәріздес болады. Дайындық екі вариантта болады. Біріншісі дайындық ішінде екі кіріс каналы бар камераны көздейді. Келесі вариантта дайындық қорғасынды пломба екі бір біріне қарама қарсы каналы бар, үстінде төрт домалақ терезені көздейді.

Көрсетілгеннен басқа зерттеу объектісі ретінде шетелде көп таралған ленталық пломбалар жатады.

Ленталық бақылау құрылғыларында ең бастысы ені 7,5 мм болатын металл лентасының аяқ жағының мықты жабысуы. Оларды ажырату тек қана бүтін заттың бұзылуы. Ол екі металл қақпақтан тұрады. Бір қақпақ – 15 мм тікбұрышты жалпақ диск, дисктен 15 мм-ге шығып тұрады. Екінші қақпақ-терең емес стақан, металлды лентаның қалыңдығы қабырға биіктігінен екі рет бүктелген металды лентасынан үш есе асады. Жабысатын лентаның соңы екі тікбұрышты терезені құрайды, сол арқылы жіңішке тілше келесі лента соңына жетеді. Бекітілген ленталар соңын қақпақтарғаекінші қақпақ арқылы өткізілетіндей бекітеді. Тілшенің екі рет бекітілуі лентаның бүктелген күйінде ұстап тұрады. Содан кейін стақан қақпақтары арнайы механизммен бекітіледі, ол қақпақтарды жақсы қысуға мүмкіншілік тудырады.

Бақылау құрылғыларының түрлілігі серіппелі қысқыштардың металлдық немесе пластмассалық пломбалар болып табылады. Пломбаның шеткі қабырғаларында металдық немесе пластмассалық пломбалар бекітілетін терезе болады. Серіппелі қысқыш ең бірінші қысылады, содан кейін кскіштерге түсіп жақсы жабылады.

Практикада жеке заттарды пломбалау үшін араласқан пломбалар кездеседі, мысалы жүн бұйымдар, алтын бұйымдары және т.б. Олар 7-8 мм диаметрлі стақан түрінде болады. Стақан қабырғасы арқылы кендір жіп кигізіледі, содан кейін стақан биіктігі мен диаметріне сәйкес фибрлік қосымшаға салынады. Содан кейін стақан арнайы тискпен қосылып, оның ішіндегі қосымшаның шеттерін құшақтайды. Тиск матрицалары қосымшада керекті белгіні қалдырады. Қосымша стақандағы кендір жіпті қатты қысады.

Ілінетін пломбалар пломбалық тискпен қысылып, ұзын және қысқа рычагты құрайды. Үлкен пломбалық тисктегі қысқа рычагтар алынбалы матрица пломбаларымен ұсталады. Ұзын рычагтар тиск сабы болып қызмет етеді. Өлшемі бойынша тисктер үлкен және кішкентай болып бөлінеді. Матрица өз бетімен әріпті, цифрлі жазылған домалақ айнаны білдіреді. Домалақтағы белгілер ілінетін пломбаның үстіндегі дайындалған пломба диаметріне сәйкес келеді.

№ 4 тақырып. Бөлшектері бойынша бүтінді анықтауды зерттеу Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Трасологияда бүтіннің түсінігі және оның түрлері.

2. Бүтінді бөлшектері арқылы анықтау бойынша зерттеу жүргізу кезіндегі идентификацияның ғылыми негіздері.

3. Бүтінді бөлшектері арқылы анықтау бойынша трасологиялық зерттеу жүргізудің әдістемесі.

4. Бүтінді бөлшектері арқылы анықтау бойынша объектілердің көп тараған түрлеріне зерттеу жүргізудің ерекшеліктері.

Дәріс тезистері

Бүтінді бөлшектері арқылы анықтаудың қажеттілігі - тікелей оқиға орнында қандай да бір заттың бөліктері (мысалы, автомобиль фарының сынықтары, жыртылған киім матасының немесе құжат қағазының және тағы басқалардың фрагменттері), ал басқа бөліктері – оқиға орнынан тыс жерде (мысалы, күдіктіден) табылған жағдайларда туындайды.

Криминалистикалық зерттеуде «бүтін» түсінігі шешуге жататын сұрақтарды ескере отырып, әртүрлі мағынада талқыланауы мүмкін. Бір жағдайларда объект бөлік ретінде, ал басқа жағдайда – бүтін ретінде болуы мүмкін.

«Бүтін», «Басы бүтін» - бұл өзара әрекеттесуі өзінің бөлшектеріне тән емес жаңа интегративтік қасиеттері бар екендігін негіздейтін объектілер жиынтығының жүйесі ретінде түсіндіріледі.

Бүтінге қатысты келесідей сипаттамалар анықталған:

1. Бүтінде аралары өзара байланысты компоненттердің белгілі бір саны бар құрам болады. Мұндай өзара байланыс пен ұйымдастыру - бүтіннің құрылымын көрсетеді.

2. Бүтіннің бөліктері өзара, ал бүтін – бөліктермен және басқа да жүйелермен әрекеттеседі.

3. Кез келген басы бүтіндік жүйеге өзара әрекеттесудің жеке функциялары, қасиеттері мен әдістері тән. Бір басы бүтіндік жүйе осындай ерекшеліктерімен басқасынан айрықшаланады.

«Бүтіннің» үш түрін айырады:

1. Біртекті (монолиттік) заттар. Мысалы, пышақтың сұқпасы, фардың шынысы, лом.

2. Өзара қосылған детальдардан тұратын құрамды заттар, мысалы, тапанша, құлып, велосипед, жазу машинкасы.

3. Жиынтық бүтін – бұл физикалық қосылу арқылы біріктірілмеген, керісінше бірлесе пайдалану немесе сақтау арқылы біріктірілген біртекті немесе құрамды заттардың жиынтығы: аяқ киім жұбы, сіріңке қорабы, папирос қорабы, пышақ және қын, футляр мен көзілдірік және тағы сол сияқтылар. Заттардың кешені олардың бірге болуы мен бір уақытта қолданылуын пайымдайды.

Идентификациялау үшін бүтін бөлшектерінің бір және соның ғана себебі нәтижесінде бір уақытта пайда болатын белгілерді қолданады.

Осындай белгілердің екі тобын бөлуге болады:

1. Объектіні бөлшектегенге дейін пайда болған (дайындау, пайдалану және сақтау);

2. Затты бөліктерге бөлшектеу сәтінде пайда болатын (бүтінді бөлшектеу нәтижесінде пайда болған бөлшекті линиясы мен жазықтық рельефінің ерекшелігінің конфигурациясы).

Егер де зерттеу жүргізуге біртекті заттар жолданған болса, онда маманға келесідей сұрақтар қойылады:

1. Жол-көлік оқиғасы орнынан табылған шыны сынықтары белгілі бір автомашина фарының сейілткіші болып табыла ма?

2. Оқиға орнынан табылған жаңқа белгілі бір автомашина бортынан қабат алған ба?

3. Күдіктіден алынған пішім мен ұсынылған тері тілімі бір бүтіннің бөліктері болып табыла ма?

4. Оқиға орнында қалдырылған мата қиындысы (лоскут) күдіктіден алынған мата кесіндісінің бөлігі болып табыла ма?

5. К.-дан алынған газет пен оқиға орнынан алынған газет фрагменті бұрынырақта бір бүтінді құраған ба?

Құрамды заттарға жататын объектілерді зерттеуге жолдаған кезде келесідей сұрақтар қойылады:

1. Күдіктіден алынған Макаров тапаншасы мен оқиға орнынан алынған шаппа ілгегі (спусковой крючок) бұрынырақта бір бүтінді құраған ба?

2. Күдіктіден алынған автомобиль есігінің құлпы мен белгілі бір автомашинаның есігі бұрынырақта бір бүтінді құраған ба?

Жиынтық бүтінге жататын объектілерді зерттеу кезінде маманның шешетін сұрақтары келесідей құрылады:

1. Күдіктіден алынған пышақ пен оқиға орнында табылған қын бұрынырақта бір бүтінді құраған ба?

2. Күдікті тұлғадан алынған қонышсыз бәтеңке оқиға орнында табылған кебістерді киген бе?

Қарастырылып отырған трасологиялық зерттеуді жүргізу әдістемесі бірізділікпен жүргізілетін төрт сатыны (кезеңді) кіргізеді:

1. Алдын ала зерттеу.

2. Екі кезеңнен тұратын детальдық зерттеу:

а) жеке зерттеу;

б) салыстырмалы зерттеу.

3. Зерттеу нәижелерін бағалау және қорытындыларды тұжырымдар.

4. Зерттеу қорытындысын ресімдеу.

Әртүрлі материалдардан жасалған және бөлшектелген заттардың бөліктеріне трасологиялық зерттеу жүргізудің өзіндік ерекшеліктері бар. Сондықтан осы ерекшеліктерді нақты мысалдар арқылы егжей-тегжейлі қарастырған дұрыс.

Қағаздан жасалған заттардың бөліктерін зерттеу

Ағаштан жасалған заттардың бөліктерін зерттеу ерекшеліктері

Шыныдан жасалған заттардың бөліктерін зерттеу ерекшеліктері

Матадан жасалған заттардың бөліктерін зерттеу ерекшеліктері

Металлдан жасалған заттардың бөліктерін зерттеу ерекшеліктері

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14,15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 5 тақырып. Көліктік-трасологиялық зерттеу

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Көлік құралдары іздерінің жалпы сипаттамасы және классификациясы.
2. Көлік құралдарының іздері бойынша іздестіру және дәлелдеу ақпаратын алу, оларды бекіту және алу.
3. Көлік құралдарының іздерін диагностикалық зерттеу.
4. Шина іздерін трасологиялық зерттеудің әдістемесі.

Дәріс тезистері

Заманауи көлік құралдары әрқилы, алайда оларды келесідей топтарға бөлуге болады:

- жер үсті көлігі;
- жер асты көлігі;
- әуе көлігі;
- су көлігі.

Жер үсті көлігі көлік құралдарының екі үлкен тобын біріктіреді:

- рельсті көлік;
- рельссіз көлік.

Көлік құралдарын келесідей негіздер бойынша классификациялауға болады:

1. Қозғалу әдісі бойынша:

а) өздігінен жүретін көлік – әртүрлі қозғалтқыштардың көмегімен қозғалатын көлік құралдары: автомобильдер, мотоциклдер, тракторлар; комбайндар, экскаваторлар, автокрандар, аэрошаналар және тағы басқалар;

б) өздігінен жүрмейтін көлік – жануарлар күшінің көмегімен қозғалатын көлік құралдары: аттардың, бұғылардың, иттердің көмегімен (арбалар, тарантастар, двуколкалар, нарттар, шаналар) және адамның көмегімен қозғалатын көлік құралдары (велосипедтер, тачкалар, қол арбалары, шаналар мен тағы басқалар).

2. Жүру бөліктерінің құрылымы бойынша:

- а) өздігінен жүретін – дөңгелекті, шынжыр табанды немесе полозды;
- б) өздігінен жүрмейтін – дөңгелекті немесе полозды.

3. Осьтары мен дөңгелектерінің саны бойынша:

а) екі немесе үш осьтары бар, төрт және одан көп осьтардан аз көлік құралдары;

б) өздігінен жүрмейтін әдетте екі, бір осьтан аз осьты көлік құралдары.

Бейнелері көлік құралдарының іздерінде көрінетін негізгі із қалдырушы объектілерді шартты түрде екі топқа бөлуге болады:

- жүру бөлігінің детальдары (дөңгелектер, шынжыр табандар, полоздар);
- корпусның сыртқы детальдары (облицовка, бампер, фарлар, қанаттар және басқалар), корпус пен жолдың беткі қабатының арасында көрінетін аспа (подвеска), рөл басқаруы мен трансмиссия детальдары.

Іздер – тергеп-тексеріліп отырған оқиғамен себепті байланыстағы айналадағы ахуалдың кез келген өзгеруі.

1. Көлік құралдарының жеке детальдары мен бөліктерінің әртүрлі объектілермен жанасу нәтижесінде сол объектілердегі сырттай құрылымының бейнесі, мысалы шиналар, шынжыр табандар, мотоциклдың сүйеніш-тірегіші, автомобиль бампері, кузов бөліктері мен тағы сол сияқтылар.

2. Оқиға барысында көлік құралының өзінде пайда болатын әртүрлі объектілердің сыртқы құрылымының бейнесі.

3. Көлік құралымен бірге бірыңғай бүтінді құрайтын бөліктер мен оқиға кезінде одан бөлініп қалатын бөліктер, мысалы, есіктің тұтқасының немесе кузовтың бруссының (тақтасының), фар сынықтары мен тағы басқалардың сынығы;

4. Көлік құралдарын пайдалану кезінде қолданылатын заттар (майлар, тежегіш сұйығы және тағы басқалар), сондай-ақ болған оқиға нәтижесінде көлікке тиген заттар (қан дақтары, топырақтың қабатталуы және сол сияқтылар).

Осы айтылғандарды жалпылай келе, көлік құралдарының іздеріне келесідей анықтама беруге болады.

Көлік құралдарының іздері – көлікті пайдалану кезінде қолданылатын, көліктен бөлініп қалған детальдары мен заттарының, көліктің жеке бөліктерінің сырт құрылымының материалдық бекітілген бейнесі.

Оқиға орнын қарап-тексеруді аяқтағаннан кейін маман табылған іздер бойынша зерттеу жүргізу нәтижесінде алдын ала төмендегілердің анықталуы мүмкін болатын зерттеу жүргізеді:

1. Көлік құралының бір топқа жататындығы:

а) типі (автомобиль, трактор, мотоцикл, повозка және тағы басқалар);

б) түрі (жүк автомобилі, колякалы мотоцикл және тағы басқалар);

в) моделі (ЗИЛ-130 жүк автокөлігі, ДТ-75 тракторы және тағы басқалар).

2. Соқтығысу алдындағы көлік құралдарының өзара орналасуы.

3. Оқиға салдарынан көлік құралына келтірілген зақымдар (фарының талқандалуы, бамперінің майысуы және тағы басқалар).

4. Көлік құралына жағылған заттар (қан дақтары, бояу, топырақ үгінділері).

5. Көлік құралының қозғалу бағыты.

Заттарға түскен дөңгелек пен іздердің бейнелерінен жеке-жеке басқа да дәлелдемелерді анықтау қажет:

- Көлік құралдарының бөліктері (шынының сынықтары, сынған фарлар мен тағы басқалар);

- Көлік құралдарынан бөлініп қалған бояулар, былғаныштар мен басқа да заттар;

- Құлап қалған немесе шашылған жүк;

- Бензин, май, тежегіш сұйығының дақтары.

Диагностикалық көлік-трасологиялық зерттелер. Мұндай зерттеулердің негізгі міндеттеріне келесілер жатады:

- соқтығысу (басу) орнын анықтау;

- оқиға болған уақыттағы көлік құралдарының өзара орналасуын анықтау;
- көлік құралдарының соқтығысуы, қозғалуы кезіндегі немесе одан кейінгі соқтығысуды бөлу;
- басып кету сәтіндегі көлік пен жаяу жүргіншінің өзара орналасуы және басқалар.

Автоматокөлік құралдары шиналары іздерін трасологиялық зерттеу із қалдырған нақты көлік құралын анықтау мақсатында жүргізіледі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 14,15, 16, 17, 21, 22, 34, 36, 39 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 6 тақырып. Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеу

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеудің объектілері мен міндеттері

2. Бұйымдағы іздердің негізгі түрлері және олардың өндірістік механизмдерде кескінделуінің белгілері.

3. Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеудің әдістемелері.

Дәріс тезистері

Соңғы жылдарда көптеген заңсыз айналым мен бұйымдарды жалған жасауға байланысты қылмыстық істердің саны өсіп келеді. Оларға ең бірінші баспа заттары, әшекей бұйымдар, кредиттік карталар, пломбалау бұйымдары және т.б. « жабық түрде өндірілген» кең технологияда қолданатын заттар жатады. Өзірлеушілер өз бұйымдарын жалған жасаудан сақтау мақсатында көптеген таңбалай мен маркалар жасайды. Криминалдық ортада жалған жасаудан қорғайтын ең тұрақты (лазерлік таңба секілді) заттар жасалады. Компакт-дискілердің заңсыз айналымы жыл сайын мемлекетке миллиондаған долларға зардап келтіреді.

Сол себепті, ПО қызметкерлерінің ең басты өзекті міндеті, ол көрсетілген қылмыстармен күресін күшейту. Алайда ондай қылмысты тергеп-тексеру кезінде техникалық жағынан жақсы қамтылған қылмыстық топтар көп кедергі келтіреді. Көрсетілген жағдайда ПО жұмысын жақсарту қылмыстық істегі дәлелдемелер базасынсыз мүмкін емес. Оның ең басты көзі тергеп-тексеру кезінде криминалистикалық мәліметті анықтау. Осы мақсатта соттық зерттеу жұмысын техникалық заттармен, әдістер мен тәсілдерді жаңартып отыру қажет.

Өкінішке орай маман өз қорытындысын жалған жасаудың көзі мен пайда болу жерін табу мақсатында нақты түрде бере алмайды. Басты проблема ретінде зерттеу бұйымы жөнінде технологиялық мәліметтердің жетіспеушілігі, соның ішінде лазерлік өңдеу мен маркалау туралы мәліметтердің аз болуы. Соңғы кездері ол бұйымдарды жасау мен оларды қорғау мақсатында қолданылады.

№ 7 тақырып. Жойылған, өзгертілген және жартылай өзгертілген металл және басқа да беткейлердегі маркалық белгілерді зерттеу

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Автокөлік құралдарындағы маркалық белгілерді зерттеудің мәні

2. Автокөлік құралдарындағы маркалық белгілер

3. Автокөлік құралдарындағы маркалық мәліметтерді зерттеу әдістемесі.

Дәріс тезистері

Адамға қатысты ұрлық, алаяқтық немесе өз іс-қимылын жасыру мақсатында заңсыз түрде ұрланған затты иемденіп алса заттағы маркалық белгілерді жояды немесе оларды жойғаннан кейін сол орынға қайтадан марка белгісін салады. Жоюға ереже ретінде зауыттық нөмір, аз жағдайда тауар белгісі немесе т.б. белгілер жатады.

Өшірілген, жойылған, өзгертілген маркалық белгілердің экспертиза заты ретінде бұйымның мемлекеттік нөмірі, әртүрлі бұйымдардағы жекешелік белгілерінің болуы.

Осыдан экспертке қойылатын сұрақтар пайда болады:

Экспертизаға ұсынылған бұйымдарда маркалық белгілер болды ма; экспертизаға ұсынылған бұйымдарда толық немесе бөлшектелген маркалық белгілер болды ма;

Экспертизаға ұсынылған бұйымдарда нөмір, шығарылған жылы, тауар белгісі немесе басқа да маркалық белгілері қандай

Қазіргі уақытта маркалау белгілері әртүрлі материалдарға зауыттық әдіспен жасалады. Ең көп таралған материал қара және түрлі түсті металдар мен олардың жібiген түрі. Маркировка синтетикалық материалдарға, пластмасс және қатты ағашқа да жасалады.

Маркалық белгілеудің ең көп таралған түрі ол штамптау, ол жерде металл клейма үстіне символдар, сандар, әріптер басылады. Штамповка жасауға келмейтін бұйымдарға гравировка жасалады. Гравировка механикалық түрде жасалады (фрезерование) немесе штихель арқылы қолмен.

Штамповка әдісі арқылы маркілеу ағаш және басқа да қатты синтетикалық материалдарға жасалады.

ГОСТ зауыт өндіруші атауы, өңдеу құнын бұйым формасына құю арқылы жасайды.

Тергеп-тексеру және эксперттік практика көрсетіліміне қарай, металдан немесе басқа да қатты заттардан марка белгісін өшіру металл қабатын кесу немесе шабу арқылы алып тастайды. Кейбір жағдайларда олар абразды құралмен алынады. Ағаш немесе пластмасс бұйымдардан белгілер кесіліп алынып тасталады.

Металл немесе олардың жібiген материалдарындағы өшірілген марка белгілері түрлі физикалық немесе химиялық жолмен қалпына келтіріледі. Оларға: тамшылық анализ, электрохимиялық әдіс, ферромагниттік заттардағы магниттік суспензия және металдарды ионмен өңдеу әдістері жатады. Көрсетілген әдістер физика-химиялық құрамның басқа материалдарда еруімен айырылады. Сол себепке байланысты металдарда маркалық белгінің еруі түрлі болады. Химико-физикалық әдістерді қолдану арқылы металдың еруі түрлі қышқылдардың пайда болуына әкеледі, сол арқылы өшірілген марканың конфигурациясын анықтау қолайлы. Ион арқылы өшіктіру тәсілін қолданған кезде оның үстінде контуры көрінетін суреттер пайда болады. Осындай

құбылыс маркалық белгіні ағаштың үстінде қалпына келтіру кезінде пайда болады.

Жойылған маркалық белгілерді қалпына келтіру бойынша эксперттік тәжірибе жоғарыда көрсетілген әрбір әдістемелер өзіне сай кемшіліктерді анықтады.

Химиялық әдіс бойынша қалпына келтіру сурет пайда болғанна бастап өзіне назар аударуды және жедел және тез жұмыс істеуді талап етеді, себебі пайда болған сурет көп уақыт тұрмайды. Егер зерттеу ұзақ және терең жүргізілсе, онда көрсетілген зерттеудің нәтижесі болмайды.

Практикалық сабақтар

№ 1 тақырып. Бұзу құралдарының іздерін зерттеу (8 сағат)

1-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Механикалық іздер әсерінің классификациясы.
2. Бұзу іздерін зерттеу әдістемесі.
3. Алдын ала зерттеу сатысы.

Практикалық тапсырма

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде келесілерді қайталау қажет: бұзу құралдарының түрлері мен сипаттамасы; бұзу құралдарының статикалық іздерінің пайда болу жағдайлары; бұзу құралдарының статикалық іздерінің жалпы және жеке белгілері мен олардың идентификациялық маңызы; ағаш және металл кедергілерде қалдырылған бұзу құралдарының статикалық іздерін зерттеу ерекшеліктері; бұзу құралдарының статикалық іздерін өлшеудің ережесі мен тәртібі, жалпы және жеке белгілерін сипаттау кезектілігі, бұзу құралдарының іздерін алу әдістері.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған объектілердегі (ағаш келтегі, металл пластиналары) бұзу құралдарының статикалық іздерін зерделейді. Курсанттар статикалық іздер қалдырған бұзу құралдары іздерінің жалпы және жеке белгілерін табуы, сондай-ақ оларды жұмыс дәптерлерінде суреттеуі және жазуы қажет. Осыдан кейін «Микросил», «КОС-2», «Кримэласт» (ПЛАСТИЛИНА) көшірме массасының көмегімен көлемді статикалық бұзу құралдарының іздерін алуы, сондай-ақ осы ізді қалдыруы мүмкін құрал туралы тұжырым жасауы қажет. Объектілерге алдын ала зерттеу жүргізіп, дәптерге сурет түсіріп жазу керек (криминалистикалық зерттеу №2)

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15 (2.7 бөлім).

2-практикалық сабақтың жоспары 2 (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Бұзу құралдарының классификациясы
2. Жеке-жеке зерттеу кезеңі

Бақылау сұрақтары:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде келесілерді қайталау қажет: бұзу құралдарының түрлері мен сипаттамасы; бұзу құралдарының динамикалық іздерінің пайда болу жағдайлары; бұзу құралдарының динамикалық іздерінің

жалпы және жеке белгілері мен олардың идентификациялық маңызы; ағаш және металл кедергілерде қалдырылған бұзу құралдарының динамикалық іздерін зерттеу ерекшеліктері; бұзу құралдарының динамикалық іздерінің бұрыштық шамасын өлшеудің ережесі мен тәртібі, жалпы және жеке белгілерін сипаттау кезектілігі, бұзу құралдарының динамикалық іздерін алу әдістері.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған объектілердегі (құлыптар, металл пластиналар, сымдар) бұзу құралдарының динамикалық іздерін зерделейді. Динамикалық іздер қалдырған бұзу құралдары іздерінің жалпы және жеке белгілерін табуы, сондай-ақ оларды жұмыс дәптерлерінде суреттеу және жазу қажет. Осы іздерді қалдыруы мүмкін құрал туралы тұжырым жасау қажет. Зерттеу нәтижесін бағыттама ретінде ресімдеп, онда зерттеу объектілері мен анықталған іздерді сипаттап-суреттеу қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15 (2.7 бөлім).

3-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Бұзу құралы ізі пайда болу барысында карсы және фронтальды бұрышының түсінігі.
2. Бұзудың динамикалық іздерінің жалпы және жеке белгілері.
3. Салыстырмалы зерттеуге экспериментальды үлгілерді алудың ерекшеліктері
4. Салыстырмалы зерттеудің сатылары

Практикалық сабақ:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде келесілерді қайталау қажет: бұзу құралдарының түрлері мен сипаттамасы; бұзу құралдарының динамикалық іздерінің пайда болу жағдайлары; бұзу құралдарының динамикалық іздерінің жалпы және жеке белгілері мен олардың идентификациялық маңызы; ағаш және металл кедергілерде қалдырылған бұзу құралдарының динамикалық іздерін зерттеу ерекшеліктері; бұзу құралдарының динамикалық іздерінің бұрыштық шамасын өлшеудің ережесі мен тәртібі, жалпы және жеке белгілерін сипаттау кезектілігі, бұзу құралдарының динамикалық іздерін алу әдістері.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған объектілердегі (құлыптар, металл пластиналар, сымдар) бұзу құралдарының динамикалық іздерін зерделейді. Динамикалық іздер қалдырған бұзу құралдары іздерінің жалпы және жеке белгілерін табуы, сондай-ақ оларды жұмыс дәптерлерінде суреттеу және жазу қажет. Осы іздерді қалдыруы мүмкін құрал туралы тұжырым жасау қажет. Зерттеу нәтижесін бағыттама ретінде ресімдеп, онда зерттеу объектілері мен анықталған іздерді сипаттап-суреттеу қажет. Суретке түсіріп, сот фотографиясының талабына сәкес фотокесте жасау (Криминалистикалық зерттеу №2)

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17 (2.7 бөлімді қараңыз).

4-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Трасологиялық зерттеудің сатылары. Олардың мәні мен жүйелігі.
2. Тесілмеген және тесіп өткен тесіктің бұрғылау ізінің түсінігі.

3. Зерттеу нәтижесіне баға беру кезеңдерімен оның қорытындысын дайындау

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабақ кезінде курсанттар ұсынылған құралдар мен бұзу құралдарының динамикалық іздері қалған объектілерге салыстыру зерттеуін жүргізулері қажет. Сот фотографиясы тәртібі мен талаптарына сәйкес объектілерді фотоға түсіріп және фотокестені құрастыру қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 2 тақырып. Құлыптарды зерттеу (8 сағат)

1-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

1. Серппелі, сувальдсыз, сувальдты құлыптардың құрылымы. Бұзу және ашу белгілері.

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде серппелі, сувальдсыз, сувальдты құлыптардың құрылымын қайталау қажет. Бұзу және ашу белгілерін білу қажет.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған сувальдсыз, сувальдты серппелі құлыптарды зерттейді, оларды сипаттайды және өздері анықтаған бұзу және майыстыру белгілерін көрсетеді. Зерттеу нәтижелерін жұмыс дәптерлерінде бекітеді.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17 (2.7 бөлімді қараңыз).

2-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Рейкалы құлыптардың жұмыс принципі және құрылымы.

2. Сувальдты құлыптардың жұмыс принципі және құрылымы.

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған рейкалы және сувальдты құлыптарға диагностикалық зерттеу жүргізу қажет. Фотокесте құрып, зерттеу жүргізу әдістемесіне сәйкес нәтижелерді рәсімдеу. Зерттеу нәтижелерін жұмыс конспектілерінде бекітеді.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17 (2.7 бөлімді қараңыз).

3-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Цилиндрлы құлыптардың өзге түрлері және құрылымы. Бұзу және ашу белгілері

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде цилиндрлі құлыптардың әртүрлі құрылымы мен өзге түрлерін; бұзу және ашу белгілерін қайталаулары қажет.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған цилиндрлы құлыптарға зерттеу жасап, оларды сипаттап, тапқан бұзу және ашу белгілерін көрсету керек. Зерттеу нәтижелерін жұмыс конспектілерінде бекітеді.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17 (2.7 бөлімді қараңыз).

4-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

1. «Аблой» жүйесі құлыптың құрылымы. Бұзу және ашу белгілері

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде цилиндрлі құлыптардың әртүрлі құрылымы мен өзге түрлерін; бұзу және ашу белгілерін қайталаулары қажет.

1. Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған «Аблой» жүйесі құлыптына зерттеу жасаулары қажет. Фотокесте құрып, зерттеу жүргізу әдістемесіне сәйкес нәтижелерді рәсімдеу. Зерттеу нәтижелерін жұмыс конспектілерінде бекітеді. Криминалистикалық зерттеу №3.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 3 тақырып. Пломбаларды, бекіту-пломбалық және сигналдық құрылғыларды зерттеу (5 сағат)

Практикалық сабақтың жоспары (1 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1.Пломбаларға трасологиялық зерттеу жүргізу кезіндегі алдын ала зерттеу

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде келесілерді қайталау қажет: детальды зерттеу кезеңі, металл және полимер пломбаларға трасологиялық зерттеу жүргізу кезінде зерттеу нәтижелерін бағалаудың критерийі, сондай-ақ маманның қорытынды құрастыруы мен фотокестені рәсімдеудің ережесі және тәртібі.

Практикалық сабақта курсанттар пломбаларды детальды зерттеуге, зерттеу нәтижелерін бағалауға және маманның қорытындысын рәсімдеуге, сондай-ақ фототүсірімдер кестесін жасауға кіріседі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Пломбаларға трасологиялық зерттеу жүргізу кезіндегі детальды зерттеу

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде келесілерді қайталау қажет: детальды зерттеу кезеңі, металл және полимер пломбаларға трасологиялық зерттеу жүргізу кезінде зерттеу нәтижелерін бағалаудың критерийі, сондай-ақ маманның қорытынды құрастыруы мен фотокестені рәсімдеудің ережесі және тәртібі.

Практикалық сабақта курсанттар пломбаларды детальды зерттеуге, зерттеу нәтижелерін бағалауға және маманның қорытындысын рәсімдеуге, сондай-ақ фототүсірімдер кестесін жасауға кіріседі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Пломбыларға трасологиялық зерттеу жүргізу кезінде зерттеу нәтижелеріне баға беру және қорытындыларды тұжырымдау

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде келесілерді қайталау қажет: детальды зерттеу кезеңі, металл және полимер пломбаларға трасологиялық зерттеу жүргізу кезінде зерттеу нәтижелерін бағалаудың критерийі, сондай-ақ маманның қорытынды құрастыруы мен фотокестені ресімдеудің ережесі және тәртібі.

Практикалық сабақта курсанттар пломбаларды детальды зерттеуге, зерттеу нәтижелерін бағалауға және маманның қорытындысын ресімдеуге, сондай-ақ фототүсірімдер кестесін жасауға кіріседі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 4 тақырып. Бөліктері арқылы бүтінді анықтауды зерттеу (7 сағат)

1-практикалық сабақтың жоспары (1 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Криминалистика жүйесінде суммативті және бүтін түсініктері
2. Объектілерді бөліктеу кезінде іздердің пайда болу механизмы

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде «бүтін» және «бөлік» түсінігі мен идентификациялық белгілерін, бұрынырақта біртұтас бүтінді құраған объектіні алдын ала зерттеу әдістемесін, сондай-ақ фотокестені ресімдеуге қойылатын талаптарды қайталау қажет.

Практикалық сабақта курсанттар практикалық жедел-криминалистикалық бөліністер ұсынған маман қорытындыларын зерделейді және оларға талдау жасайды, ұсынылған объектілерге алдын ала зерттеу жүргізеді, фотоға түсіреді.

№4 криминалистикалық зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

2-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Бөліктері арқылы бүтінді анықтауы бойынша криминалистикалық зерттеу жүргізу кезінде жалпы және жеке белгілері
2. Шыныдан жасалған заттардың бөліктерін зерттеуінің ерекшеліктері.

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындық кезінде бұрынырақта біртұтас бүтінді құраған объектілерді детальды зерттеу әдістемесін, осындай зерттеу түріндегі объектіні фотоға түсірудің ережесі мен тәртібін білу қажет.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған шыныдан жасалған объектілерге детальды зерттеу жүргізеді, оларды фотоға түсіреді, қорытындылардың нәтижесін ресімдейді. №4 криминалистикалық зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

3-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Ағаштан жасалған заттардың бөліктерін зерттеудің ерекшеліктері
2. Қағаздан жасалған заттардың бөліктерін зерттеудің ерекшеліктері

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындық кезінде бұрынырақта біртұтас бүтінді құраған объектілерді детальды зерттеу әдістемесін, осындай зерттеу түріндегі объектіні фотоға түсірудің ережесі мен тәртібін білу қажет.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған қағаздан жасалған объектілерге детальды зерттеу жүргізеді, оларды фотоға түсіреді, қорытындылардың нәтижесін ресімдейді. №4 криминалистикалық зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

4-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Матадан жасалған заттардың бөліктерін зерттеудің ерекшеліктері
2. Бүтіннің бөліктерін зерттеудің қорытындылары

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындық кезінде бұрынырақта біртұтас бүтінді құраған объектілерді детальды зерттеу әдістемесін, осындай зерттеу түріндегі объектіні фотоға түсірудің ережесі мен тәртібін білу қажет.

Практикалық сабақта курсанттар ұсынылған объектілерге детальды зерттеу жүргізеді, оларды фотоға түсіреді, қорытындылардың нәтижесін ресімдейді. №4 криминалистикалық зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 5 тақырып. Көліктік-трассологиялық зерттеу

1-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Шиналардың іздері бойынша трассологиялық идентификациялық зерттеуді жүргізу кезіндегі алдын ала зерттеу
2. Шиналардың протектор іздерін жалпы және жеке белгілері
3. Шиналардың іздерінің классификациясы

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде топырақ пен қардағы шина протекторларының көлемді іздерін алудың тәсілдері мен әдістерін, сондай-ақ гипс ерітіндісін дайындау рецептурасы мен шина протекторларының көлемді іздерін күйу механизмін қайталау қажет. Сонымен қатар, шина протекторларының беткейдегі іздерін алудың тәсілдері мен әдістерін білу керек. Шина протекторларының іздерін идентификациялық зерттеуді орындау кезінде алдын ала және жеке-жеке зерттеу әдістемесін және маманның қорытынды құрастыру құрылымын қайталау қажет.

Практикалық сабақта курсанттар практикалық жедел-криминалистикалық бөліністер ұсынған маман қорытындыларын зерделейді және талдау жасайды. Осыдан кейін шина протекторларының беткейдегі және көлемді іздері мен ұсынылған автомобиль шиналары покрывкалары бойынша алдын ала зерттеу жүргізуге кіріседі. Ұсынылған объектілерді фотоға түсіре бастайды. Шина іздерінің идентификациялық зерттеу объектілері бойынша жеке-жеке зерттеу жүргізеді. №5 криминалистикалық зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 27 (2.7 бөлімді қараңыз).

2-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Жеке-жеке зерттеудің кезеңдері
2. Салыстырмалы зерттеу жүргізу үшін экспериментальдық үлгілерді алу ерекшеліктері

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде топырақ пен қардағы шина протекторларының көлемді іздерін алудың тәсілдері мен әдістерін, сондай-ақ гипс ерітіндісін дайындау рецептурасы мен шина протекторларының көлемді іздерін құю механизмін қайталау қажет. Сонымен қатар, шина протекторларының беткейдегі іздерін алудың тәсілдері мен әдістерін білу керек. Шина протекторларының іздерін идентификациялық зерттеуді орындау кезінде алдын ала және жеке-жеке зерттеу әдістемесін және маманның қорытынды құрастыру құрылымын қайталау қажет.

Практикалық сабақта курсанттар практикалық жедел-криминалистикалық бөліністер ұсынған маман қорытындыларын зерделейді және талдау жасайды. Осыдан кейін шина протекторларының беткейдегі және көлемді іздері мен ұсынылған автомобиль шиналары покрывкалары бойынша алдын ала зерттеу жүргізуге кіріседі. Ұсынылған объектілерді фотоға түсіре бастайды. №5 криминалистикалық зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 27 (2.7 бөлімді қараңыз).

3-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Жүру жолы (беговая дорожка), қадам және колея түсінігі
2. Жүру бөліктері іздерінде автокөлік қозғалыс бағытының белгілері
3. Шина протекторы іздері арқылы салыстырмалы объектімен идентификация жүргізу

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде шина протекторларының іздерін идентификациялық зерттеуді орындау кезінде детальдық зерттеу әдістемесін және маманның қорытынды құрастыру құрылымын қайталау қажет. Сондай-ақ, шина протекторларының іздерін идентификациялық зерттеуді орындау кезінде эксперимент жүргізу әдістемесіне ерекше назар аудару қажет.

Практикалық сабақта курсанттар шина іздерінің колейсына диагностикалық зерттеу жүргізу қажет. Зерттеу нәтижелерін рәсімдеп және зерттеу объектілерін фотоға түсіреді. №5 криминалистикалық зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 25, 27 (2.7 бөлімді қараңыз).

4-практикалық сабақтың жоспары (2 сағат):

Бақылау сұрақтары:

1. Зерттеу нәтижелерін ресімдеу және қорытындыларды тұжырымдау.
2. Фотокестені дайындау ережелері

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде шина протекторларының іздерін идентификациялық зерттеуді орындау кезінде детальды зерттеу әдістемесін және маманның қорытынды құрастыру құрылымын қайталау қажет. Сондай-ақ, шина протекторын іздерін зерттеуде фотокесте жасауға ерекше назар аудару қажет. №5 криминалистикалық зерттеу.

Практикалық сабақта курсанттар шина іздерінің зерттеу нәтижелерін рәсімдеп және зерттеу объектілерін фотоға түсіреді.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 25, 27 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 6 тақырып. Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеу (1 сағат)

Практикалық сабақтың жоспары:

Бақылау сұрақтары:

1. Өндірістік механизмдердің іздерін трасологиялық зерттеуді орындау кезіндегі алдын ала зерттеу.

Практикалық тапсырма:

Сабақ басталмас бұрын курсанттар қажетті өлшегіш приборларын (сызғыштар, штангенциркульдер, рулеткалар, транспортірлер) алулары керек.

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде келесілерді оқып-танысуы тиіс: жаппай өндіру бұйымдарындағы өндірістік механизмдердің іздерін зерттеу объектілерінің түрлері мен сипаттамасы; осындай зерттеу арқылы шешілетін сұрақтар; жаппай өндіру бұйымдарындағы өндірістік механизмдердің іздерін идентификациялық зерттеу жүргізудің әдістемесі.

Практикалық сабақта курсанттар тәжірибедегі ЖКБ ұсынған өндірістік механизмдердің іздері бойынша мамандардың қорытындыларын зерделейді; ұсынылған объектілерді зерттейді. Ұсынылған объектілерді алдын ала зерделеу кезінде өндірістік механизмдердің детальдарынан қалдырылуы мүмкін барлық белгілер кешенін зерттеу қажет. Сабақтың екінші бөлімінде курсанттар ұсынылған объектілерді фотоға түсіруге кіріседі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 5, 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 28, 29, 33, 34, 39 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 7 тақырып. Жойылған, өзгертілген және жартылай өзгертілген металл және басқа да беткейлердегі маркалық белгілерді зерттеу (1 сағат)

Практикалық сабақтың жоспары:

Бақылау сұрақтары:

1. Маркалық белгілерді қалпына келтіру бойынша трасологиялық зерттеуді орындау кезіндегі алдын ала зерттеу.

Практикалық тапсырма:

Практикалық сабаққа дайындалу кезінде маркалық белгілерді қалпына келтіру бойынша трасологиялық зерттеуді орындау кезіндегі алдын ала зерттеу әдістемесін, объектілерді фооға түсірудің ережелері мен тәртібін қайталау қажет.

Практикалық сабақта курсанттар тәжірибедегі жедел-криминалистикалық бөліністер ұсынған мамандардың қорытындыларын зерделейді және оларға талдау жасайды. Осыдан кейін маркалық белгілері бар металл пластиналарын алдын ала зерттеуге кіріседі. Ұсынылған объектілерді фотоға түсіруге кіріседі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 5, 7, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 28, 29, 33, 34, 39 (2.7 бөлімді қараңыз).

ЕСКЕРТПЕ: Білімнің межелік бақылауы (оқу жұмысын қорғау) оқытушы оқу криминалистикалық зерттеуін тексергеннен кейін, курсанттардың пайда болған сұрақтарды нақтылау және КОӨЖ барысында трасологиялық зерттеу жүргізу әдістемесінің теориялық сұрақтарын меңгеру дәрежесін анықтау мақсатында жүргізіледі.

Курсанттардың оқытушымен бірге өзіндік жұмысы

№ 1 тақырып. Бұзу құралдарының іздерін зерттеу (3 сағат)

1 КОӨЖ:

Тапсырма

1. Бұзу тәсілдері және құралдарының криминалистикалық түсінігі.

2. Бұзу құралдары іздерінің классификациясы

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, бұзу тәсілдері және құралдарының криминалистикалық түсінігі, бұзу құралдары іздерінің идентификациялық трасологиялық зерттеуі объектілері, әртүрлі негіздер бойынша бұзу құралдары іздерінің классификациясы, бұзу құралдары іздері бойынша бағыттайтын ақпаратты алу тәсілдерін зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 2,7,9,10,13,14,15,16,17,21, 22, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз)

2 КОӨЖ:

Тапсырма

1. Бұзу құралдары іздерінің идентификациялық трасологиялық зерттеуі объектілері

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, бұзу тәсілдері және құралдарының

криминалистикалық түсінігі, бұзу құралдары іздерінің идентификациялық трасологиялық зерттеуі объектілері, әртүрлі негіздер бойынша бұзу құралдары іздерінің классификациясы, оқиға орнында бұзу құралдары іздері бойынша бағыттайтын ақпаратты алу тәсілдерін зерделеу керек.

2. Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз)

3 КОӨЖ:

Тапсырма

1. Оқиға орнында бұзу құралдары іздерін алдын ала зерттеу

2. Бұзу құралдары іздері бойынша бағыттайтын ақпаратты алу

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, бұзу тәсілдері және құралдарының криминалистикалық түсінігі, бұзу құралдары іздерінің идентификациялық трасологиялық зерттеуі объектілері, әртүрлі негіздер бойынша бұзу құралдары іздерінің классификациясы, оқиға орнында бұзу құралдары іздері бойынша бағыттайтын ақпаратты алу тәсілдерін зерделеу керек.

1. Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 2, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 31, 32 (2.7 бөлімді қараңыз)

№ 2 тақырып. Құлыптарды зерттеу (3 сағат)

1 КОӨЖ

Тапсырма

1. Конструкциясы, жабу механизмы, бекіту тәсілі және т.б. бойынша құлыптардың классификациясы

2. Сувальдты, цилиндрлі құлыптардың жұмыстарының принципі және құрылымы.

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, конструкциясы, жабу механизмы, бекіту тәсілі және т.б. бойынша құлыптардың классификациясы, сувальдты, цилиндрлі құлыптардың жұмыстарының принципі және құрылымы, бекіту құрылғылар және құлыптардың криминалды ашу мен бұзудың түсінігі, құлыптарды ашу, бұзу тәсілдері, құлыптарды ашумен, бұзумен байланысты, оқиға орнын қарап-тексерудің ережелері мен тәртібін зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6,7,9,10,12,14,15,16,17,19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

2 КОӨЖ

Тапсырма

1. Бекіту құрылғылар және құлыптардың криминалды ашу мен бұзудың түсінігі

2. Құлыптарды ашу, бұзу тәсілдері, цилиндрлі құлыптардың жұмыстарының принципі және құрылымы.

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, конструкциясы, жабу механизмы, бекіту тәсілі және т.б. бойынша құлыптардың классификациясы, сувальдты, цилиндрлі құлыптардың жұмыстарының принципі және құрылымы, бекіту құрылғылар және құлыптардың криминалды ашу мен бұзудың түсінігі, құлыптарды ашу, бұзу тәсілдері, құлыптарды ашумен, бұзумен байланысты оқиға орнын қарап-тексерудің ережелері мен тәртібін зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

3 КОӨЖ

Тапсырма

1. Құлыптарды ашумен, бұзумен байланысты, оқиға орнын қарап-тексеру. Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, конструкциясы, жабу механизмы, бекіту тәсілі және т.б. бойынша құлыптардың классификациясы, сувальдты, цилиндрлі құлыптардың жұмыстарының принципі және құрылымы, бекіту құрылғылар және құлыптардың криминалды ашу мен бұзудың түсінігі, құлыптарды ашу, бұзу тәсілдері, құлыптарды ашумен, бұзумен байланысты, оқиға орнын қарап-тексерудің ережелері мен тәртібін зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6,7,9,10,12,14,15,16,17,19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

№ 3 тақырып. Пломбаларды, бекіту-пломбалық және сигналдық құрылғыларды зерттеу (2 сағат)

1 КОӨЖ

Тапсырма

1. Пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғылар түсінігі, олардың негізгі конструкциялары
2. Бекіту-пломбалық құрылғылары және пломбылардың бүтіндігін криминалды бұзу тәсілі

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғылары, олардың негізгі конструкциялары, пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғыларының криминалистикалық зерттеу әдістемесі, пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғыларымен байланысты оқиға орнын қарап-тексерудің ережелері мен тәртібін зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

2. КОӨЖ

1. Пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғыларымен байланысты оқиға орнын қарап-тексерудің ережелері мен тәртібі
2. Пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғыларының криминалистикалық зерттеу әдістемесі.

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғылары, олардың негізгі конструкциялары, пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғыларының криминалистикалық зерттеу әдістемесі, пломбы, бекіту-пломбылық және сигналды құрылғыларымен байланысты оқиға орнын қарап-тексерудің ережелері мен тәртібін зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

№ 4 тақырып. Бөліктері арқылы бүтінді анықтауды зерттеу (2 сағат)

1 КОӨЖ

Тапсырма

1. Бөліктері арқылы бүтінді анықтаудың теоретикалық негіздері
2. Бүтін мен бөлік идентификациялық белгілері және түсінігі (монолитті, жиынтықты, құралмалы, суммативті)

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, бөліктері арқылы бүтінді анықтаудың теоретикалық негіздері, бүтін мен бөлік идентификациялық белгілері және түсінігін (монолитті, жиынтықты, құралмалы, суммативті), бүтіннен бөліну және бөліп алу жағдайында із пайда болу ерекшеліктерін, өзара ауыспалы белгілердің түсінігін, бүтінді идентификациялау мақсатында кешенді зерттеу мәліметтерін қолданыпды зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

2 КОӨЖ

Тапсырма

1. Бүтіннен бөліну және бөліп алу жағдайында із пайда болу ерекшеліктері. Өзара ауыспалы белгілердің түсінігі
2. Бөліктері арқылы бүтінді анықтауды зерттеу әдістемесі

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, бөліктері арқылы бүтінді анықтаудың теоретикалық негіздері, бүтін мен бөлік идентификациялық белгілері және түсінігін (монолитті, жиынтықты, құралмалы, суммативті), бүтіннен бөліну және бөліп алу жағдайында із пайда болу ерекшеліктерін, өзара ауыспалы белгілердің түсінігін, бүтінді идентификациялау мақсатында кешенді зерттеу мәліметтерін қолданыпды зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

№ 5 тақырып. Көліктік-трасологиялық зерттеу (2 сағат)

1 КОӨЖ

Тапсырма

1. Автокөлік құралдарының классификациясы. Шина протекторының суреті және дөңгелектердің классификациясы

2. Тербеліс іздері пайда болу ерекшеліктері. Оқиға орнында тербеліс іздерін талдау, шина іздерін бекіту

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, автокөлік құралдарының классификациясы, шина протекторының суреті және дөңгелектердің классификациясын, тербеліс іздері пайда болу ерекшеліктерін, оқиға орнында тербеліс іздерін талдау, шина іздерін бекітуді, автокөліктердің қозғалыс бағытын, тоқтауын, қозғалыс бағытын өзгерту, тоқтау орнын анықтау үшін іздерді зерттеуді, оқиға орнында автокөліктерден бөлініп кеткен детальдар, бөлшектерді табу, шина іздерін зерттеу әдістемесін, зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

2 КООЖ

Тапсырма

1. Автокөліктердің қозғалыс бағытын, тоқтауын, қозғалыс бағытын өзгерту, тоқтау орнын анықтау үшін іздерді зерттеу

2. Шинаның протекторының жүру жолының идентификациялық белгілерін, іздерде шина белгілерінің бейнелену сапасына әсер ететін олардың маныздылығы, тұрақтылығы, факторлары

3. Шина іздерін зерттеу әдістемесі

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, автокөлік құралдарының классификациясы, шина протекторының суреті және дөңгелектердің классификациясын, тербеліс іздері пайда болу ерекшеліктерін, оқиға орнында тербеліс іздерін талдау, шина іздерін бекітуді, автокөліктердің қозғалыс бағытын, тоқтауын, қозғалыс бағытын өзгерту, тоқтау орнын анықтау үшін іздерді зерттеуді, оқиға орнында автокөліктерден бөлініп кеткен детальдар, бөлшектерді табу, шина іздерін зерттеу әдістемесін, зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

№ 6 тақырып. Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеу (2 сағат)

1 КООЖ

Тапсырма

1. Бұйымдардың жаппай өндірісі түсінігі

2. Өндірістік белгілердің пайда болу механизмы мен өндірістік технологиясы туралы түсінік

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, бұйымдардың жаппай өндірісі түсінігін, өндірістік белгілердің пайда болу механизмы мен өндірістік технологиясы

туралы түсініктерді, бұйымдардың жаппай өндіру бұйымдарында механизм белгілерінің бейнелену ерекшеліктерін, идентификациялық белгілерді айқындауды, өндірістік механизмдері іздерін зерттеу әдістемесін, зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

2 КОӨЖ

Тапсырма

1. Бұйымдардың жаппай өндірісінің бұйымдарында механизм белгілерінің бейнелену ерекшеліктері. Идентификациялық белгілерді айқындау.

2. Өндірістік механизмдері іздерін зерттеу әдістемесі

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, бұйымдардың жаппай өндірісі түсінігін, өндірістік белгілердің пайда болу механизмы мен өндірістік технологиясы туралы түсініктерді, бұйымдардың жаппай өндірісінің бұйымдарында механизм белгілерінің бейнелену ерекшеліктерін, идентификациялық белгілерді айқындауды, өндірістік механизмдері іздерін зерттеу әдістемесін, зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

№ 7 тақырып. Жойылған, өзгертілген және жартылай өзгертілген металл және басқа да беткейлердегі маркалық белгілерді зерттеу (1 сағат)

Тапсырма

1. Автокөліктің дербестік тәсілі ретінде маркировкалық белгілер

2. Маркировкалық белгілерін өзгертуді, жойылғанды қалпына келтіру үшін, ЖКБ пайдаланатын өзгерту тәсілі, маркировкалық белгілерді жою замануи құралдары

3. Автокөліктің идентификациялық нөмірінің құрылымы

4. Маркировкалық белгілерді зерттеу әдістемесі

Сабақ ұжымдық-топтық кеңес беру түрінде өткізіледі.

Курсанттар: сабаққа дайындалу кезінде, ұсынылған әдебиеттерді және дәрістік материалдарды қолданып, Автокөліктің дербестік тәсілі ретінде маркировкалық белгілерін, маркировкалық белгілерін өзгертуді, жойылғанды қалпына келтіру үшін, ЖКБ пайдаланатын өзгерту тәсілі, маркировкалық белгілерді жою замануи құралдарын, автокөліктің идентификациялық нөмірінің құрылымын, маркировкалық белгілерді зерттеу әдістемесін, зерделеу керек.

Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттер тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз)

Курсанттардың өзіндік жұмысы

№ 1 тақырып. Бұзу құралдарының іздерін зерттеу (5 сағат)

Курсант өзіндік жұмыс кезінде баяндама, эссе, хабарлама, реферат, дайындап зерделеу қажет, келесі сұрақтар бойынша презентация жасау керек:

1. Бұзу құралдарының классификациясы
2. Бұзу құралдары іздерінің түрлері
3. Тайғанау (үйкелу) іздерінің криминалистикалық зерттеуі
4. Кесу іздерін криминалистикалық зерттеудің ерекшеліктері.
5. Тістеу іздерін зерттеу, олардың сипаттамасы.
6. Кедергідегі термиялық әсер ету іздерінің криминалистикалық сипаттамасы.
7. Шыны кескіштің әсері тиген объектілерді зерттеу ерекшеліктері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 2 тақырып. Құлыптарды зерттеу (5 сағат)

Курсант өзіндік жұмыс кезінде баяндама, эссе, хабарлама, реферат, дайындап зерделеу қажет, келесі сұрақтар бойынша презентация жасау керек:

1. Құлыптың негізгі бөліктері. Конструкциясы, жабу механизмы, бекіту тәсілі және т.б. бойынша құлыптардың классификациясы
2. Қарап-тексеру хаттамасында құлыпты сипаттау ережесі
3. Сувальдты құлып жұмысының принципі және құрылымы. Оны бұзу тәсілі
4. Цилиндрлі құлып жұмысының принципі және құрылымы. Оны бұзу тәсілі
5. Серіппелі ілмелі құлып жұмысының принципі және құрылымы. Оны бұзу тәсілі
6. «Аблой» жүйлі құлыптардың құрылымы және жұмыс принципі
7. Құлыптардың трасологиялық зерттеуін жүргізу әдістемесі және маман шешетін мәселелер
8. «Аблой» типіндегі құлыптардың криминалистикалық зерттеудің әдістемесі және кезектілігі
9. Құлыптың іске жарамдылығының түсінігі. Іске жарамсыздығының себептері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 3 тақырып. Пломбаларды, бекіту-пломбалық және сигналдық құрылғыларды зерттеу (5 сағат)

Курсант өзіндік жұмыс кезінде баяндама, эссе, хабарлама, реферат, дайындап зерделеу қажет, келесі сұрақтар бойынша презентация жасау керек:

- 1.Пломбылардың конструктивтік типі және оларды ілу ережесі
- 2.Пломбылайтын құрылғылардың түрлері және классификациясы
- 3.Бекіту-пломбалық құрылғылары және пломбылардың бүтіндігін криминалды бұзу тәсілі
- 4.Пломбылайтын құрылғылардың криминалистикалық зерттеуі. Маманмен шешетін мәселелер

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 4 тақырып. Бөліктері арқылы бүтінді анықтауды зерттеу (25 сағат)

Курсант өзіндік жұмыс кезінде баяндама, эссе, хабарлама, реферат, дайындап зерделеу қажет, келесі сұрақтар бойынша презентация жасау керек:

1. Ағаш объектілердегі кесіктердің іздері бойынша бүтінді анықтау.
2. Шыны объектілердегі бөліну жазықтығы бойынша бүтінді анықтау.
3. Қағаз бұйымдары бөліктерін зерттеу әдістемесі.
4. Текстильдік маталар бөліктерін зерттеу әдістемесі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 5 тақырып. Көліктік-трасологиялық зерттеу (25 сағат)

Курсант өзіндік жұмыс кезінде баяндама, эссе, хабарлама, реферат, дайындап зерделеу қажет, келесі сұрақтар бойынша презентация жасау керек:

1. Автокөлік құралдарының іздері түрлері. Жалпы және жеке белгілерін анықтау

2. Қозғалыс бағытын, автомобиль колеясы мен базасын, сурет типін, із қалдырған шиналар моделін, із қалдырған автокөлік құралының типін, моделін анықтау.

3. Автокөліктің жол-көлік оқиғасына қатысы бар болуы мүмкіндігін растайтайтын белгілер. Іздердің пайда болу механизмін, ЖКО-ның мүмкін болған мән-жайларын анықтау.

4. Жол-көлік оқиғасы орындарын қарап-тексеру және бекітудің ерекшеліктері.

5. Жол-көлік оқиғасы орындарынан іздерді табу және алу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 6 тақырып. Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеу (5 сағат)

Курсант өзіндік жұмыс кезінде баяндама, эссе, хабарлама, реферат, дайындап зерделеу қажет, келесі сұрақтар бойынша презентация жасау керек:

1. Өндірістік пайда болу іздерін зерттеу объектісі және міндеттері

2. Бұйымдардағы іздердің жалпы түрлері және олардағы өндірістік механизмдердегі белгілерінің бейнелену ерекшеліктері

3. Өндірістік механизмдердің іздерін зерттеу әдістемесі

4. Сым және электрөткізгіш кабельдерді зерттеу әдістемесінің ерекшеліктері.

5. Шыныдан жасалған бұйымдардағы өндірістік-технологиялық жабдықтардың іздерін зерттеу.

6. Пластмассадан жасалған бұйымдардағы өндірістік-технологиялық жабдықтардың іздерін зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 7 тақырып. Жойылған, өзгертілген және жартылай өзгертілген металл және басқа да беткейлердегі маркалық белгілерді зерттеу (5 сағат)

Курсант өзіндік жұмыс кезінде баяндама, эссе, хабарлама, реферат, дайындап зерделеу қажет, келесі сұрақтар бойынша презентация жасау керек:

1. Ағаш беткейлердегі маркалық белгілерді қалпына келтіру.
2. Полимер материалдардағы маркалық белгілерді қалпына келтіру.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиет тізімі: 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 25 (2.7 бөлімді қараңыз).

2.10. Пәнді оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар.

«Трасология және трасологиялық зерттеулер» оқу пәні трасологиялық іздерді жедел-криминалистикалық зерттеуді қамтамасыз етудің теориялық-құқықтық, ұйымдастыру және әдістемелік сұрақтарын оқытады. Осы оқу пәні трасология және трасологиялық зерттеулер саласы бойынша жоғары кәсіби мамандарды даярлауды қамтамасыз етеді және маман-криминалистерді даярлауды қамтамасыз ететін пәндер мен арнайы курстардың құрамды бөлігіне кіреді.

«Трасология және трасологиялық зерттеулер» оқу пәнін оқытудың мақсаты болып курсанттардың трасологиялық іздер және әртүрлі материалдық объектілер бойынша зерттеу жүргізу кезінде теориялық білімдер алуы, практикалық іскерліктер мен дағдыларды меңгеруі табылады.

Аталмыш оқу пәнін оқыту «Криминалистика» және «Қылмыстық процесс» секілді оқу пәндерімен органикалық байланыста жүзеге асырылуы тиіс.

«Трасология және трасологиялық зерттеулер» оқу пәні 12 тақырыптан тұрады.

Оқу пәнін оқытудың міндеттері:

- трасологиялық зерттеулер арқылы шешілетін түсініктер, заттар мен міндеттер; трасологиялық зерттеу объектілерін криминалистикалық зерттеу әдістемесінің негізгі ережелері, маман қорытындысының құрылымы мен мазмұны, зерттеу нәтижелерін ресімдеу тәртібі туралы білім алу;

- курсанттардың бойынша жүйелік және салыстырмалы талдау жасауды; өнімді, сындарлы ойлау нысандарын, өз қызметін рефлексиялай білуді дамытуды; маман-криминалист кәсіби қызметі саласында өзін өзі үздіксіз жетілдіру қабілетін қалыптастыру және дамыту;

- курсанттардың бойында тұлғааралық коммуникация қабілетін, комиссиялық және кешенді зерттеулер жүргізу кезінде командада жұмыс жасай білуді қалыптастыру;

- курсанттардың бойында трасологиялық зерттеу жүргізе білу дағдыларын; зерттеу жүргізу процесінде идентификациялық, классификациялық, ситуациялық және диагностикалық міндеттерді шеше

білуді; объектілерді фотоға түсіре білуді; сандық бейнелерді өңдеуді, әртүрлі техникалық құралдарды қолдана білуді қалыптастыру.

«Трасология және трасологиялық зерттеулер» оқу пәнін жүзеге асыру дәріс және практикалық сабақтарды, сондай-ақ оқытушымен бірге өзіндік жұмысты жүргізу арқылы қамтамасыз етіледі және мұның барысында оқытудың келесі әдістері қолданылады: мотивациялар, түсіндірмелер, проблемалық-іздеу, практикалық, көрнекті (демонстрациялық, иллюстрациялық), ауызша (көрсету, талқылау), білім мен іскерлікті орындай білу, сондай-ақ курсанттардың білім деңгейін бақылау.

Көрнекті құралдар, мультимедиялық жүйелер, фототехникалық және криминалистикалық құралдар, микроскоптар, криминалистикалық лупалар; әртүрлі жарықтарда іздерді зерттеуге арналған приборлар қолданылады.

2.11. Әдістемелік ұсынымдар мен практикалық жұмыстарды, курстық жұмыстарды және басқаларды орындау бойынша нұсқаулар

Теориялық білімді бекіту, трасологиялық іздерді криминалистикалық зерттеудің әдістері мен тәсілдерін қолданудың практикалық іскерлігі мен дағдыларын меңгеру мақсатында практикалық сабақтар жүргізіледі (оқу-әдістемелік аудиториялар мен криминалистикалық зертханаларда).

Практикалық сабақтарды жүргізу кезінде оқытушының қалауы бойынша әртүрлі нысандар қолданыла алады (топтық жаттығулар, есептерді шешу, зерттеу нәтижелерін бағалау /маманның немесе сарапшының қорытындысы). Бұдан басқа, сабақты өткізудің арнайы нысаны қолданылады – маманның жаттығулық қорытындысын орындау бойынша жеке тапсырмаларды орындау. Сабақты жүргізу барысында курсанттар зерттеудің әртүрлі әдістерін (визуалды қарап-тексеру, микроскоптық талдау, спектрдің көрінбейтін зонасында зерттеу жүргізу және басқалар) және техникалық құралдарды (лупалар, микроскоптар, жарық фильтрлерінің жиынтығы) қолданады.

Курсанттар тапсырмаларды орындау кезінде ақпараттық парақшаларды, сарапшылық әдістемені, анықтамалық материалдарды, маманның /сарапшының/ қорытындысының үлгілерін қолданады. Иллюстративтік материалмен (қорытындыға қоса берілетін фотокестемен) бірге дайындалған маманның қорытындысы тексеруге ұсынылады.

Практикалық сабақтарға дайындалу кезінде курсанттар ұсынылатын әдебиетті оқуы, ал сабақ басталар алдында зертхана бастығынан қажетті техникалық және басқа да құралдарды, өлшегіш приборларды алулары тиіс.

«Трасология және трасологиялық зерттеулер» оқу пәнінің маңызды проблемаларын білу тест жүргізу барысында тестті қолдану арқылы тексеріледі.

Барлық түсініксіз, бәсекелі, проблемалық сұрақтар бойынша курсанттар кафедра оқытушысынан кеңестер ала алады.

Өзін өзі бақылауға арналған тест тапсырмалары

1. Трасологияның қайсы анықтамасы дұрыс?

а) Трасология – сыртқы құрылымын бейнелейтін іздер бойынша заттарды идентификациялаудың әдістері мен техникасын, сондай-ақ аталмыш іздердің олардың пайда болуының қалыптасуымен байланысты механикалық процесті оқытатын криминалистикалық техника саласы;

б) Трасология – қылмыстарды тергеп-тексеруге ықпал ететін мән-жайларды анықтау мақсатында іздерді табы, бекіту, алу және зерттеудің ғылыми-техникалық құралдары мен әдістерін жасап шығаратын криминалистикалық техника саласы;

в) Трасология – іздерді қалдырған объектілердің сыртқы құрылымын бейнелейтін іздердің пайда болу механизмінің заңдылықтарын оқытатын және осы іздерді қылмыстарды ашу, тергеп-тексеру және алдын алу бойынша қолдану мақсатындағы құралдарды, жинау және зерттеудің тәсілдері мен әдістерін жасап шығаратын криминалистикалық техниканың бөлімі;

г) Трасология – тірі және өлі табиғат заттарының сыртқы құрылымын бейнелейтін іздердің қалыптасу процесін оқытатын криминалистикалық техника саласы.

2. Трасологиялық зерттеудің негізгі түрлері:

- а) Дактилоскопия;
- б) Суық қаруды зерттеу;
- в) Баллистикалық зерттеу;
- г) МЗКЗ;

3. Трасология жүйесін өзіне келесілерді кіргізеді:

- а) трасологияның жалпы ережелері;
- б) құралдар мен механизмдердің іздері;
- в) жануарлардың іздері;
- г) бүтінді бөліктері арқылы анықтау, әртүрлі объектілерді зерттеу;
- д) барлық жауаптар дұрыс.

4. Іздердің анықтамасы:

- а) іздер – бір объектінің екінші бір объектіге сыртқы құрылымын бейнелеуші, объектілердің өзара күрделі әрекеттесуінің нәтижесі;
- б) іздер – шынайылықтың кез келген бейнесі;
- в) іздер – заттың сыртқы құрылымы;
- г) іздер – қылмыскердің материалдық әлемдегі және адамдардың идеалды бейнесіндегі іздердің көрінісі.

5. Үстіртін іздерде қанша өлшеулер болады:

- а) үшеу;
- б) екеу;
- в) біреу.

6. Көлемді іздерде қанша өлшеулер болады:

- а) Біреу;
- б) екеу;
- в) үшеу;
- г) төртеу.

7. Криминалистикалық идентификацияның объектілері болып келесілер табылады:

- а) біртұтас заттар – бұзу құралы, атыс қаруы және тағы басқалар;
- б) көптеген объектілер немесе материалдық кешендер;
- в) бөліктерге бөлінген заттар – мысалы, жыртылған құжат, автомобиль фарының жарылған шынысы және басқалар;
- г) барлық жауаптар дұрыс.

8. Диагностиканың мәні неде:

- а) объектілердің бір топқа жататындығын анықтау;
- б) объектілерді, құбылыстар мен процестерді олардың іздері мен қасиеттері бойынша тану;
- в) объектілердің тектік және түрлік керек-жарағын анықтау;
- г) теңдестіруді анықтау.

9. Идентификациялық белгі қандай талаптарға жауап беруі тиіс?

- а) оның мәнділігі;
- б) оның тұрақтылығы;
- в) барлық жауаптар дұрыс;
- г) оның көрінуі мен өндірісі.

10. «Идентификациялық кезең» дегеніміз не?

- а) идентификациялық зерттеу жүргізуге шығындалған уақыт;
- б) объектінің бейнесі пайда болған кезден бастап осы объекті бойынша объектіні идентификациялауды жүргізу сәтіне дейін өткен уақыт;
- в) объек пайдалануда болған уақыт.

11. Аяқ киімнің жалпы белгілеріне келесілер жатады:

- а) табаны мен оның бөліктерінің жалпы сипаттамасы;
- б) жекелеуші белгілерінің формасы мен өлшемі;
- в) өкшенің формасы мен өлшемдері.

12. Аяқ және аяқ киім іздерін зерттеу объектілеріне келесілерді жатқызуғат болады:

- а) жалаң аяқ немесе шұлық (чулки) киген аяқ іздері, аяқ киім іздері;
- б) күдіктіден алынған аяқ киім (шұлық, чулки);
- в) барлық жауаптар дұрыс;
- г) оқиға онында табылған аяқ киім;
- в) аяқ киім іздерінің фотосуреті.

13. Іздер жолының элементтері:

- а) қозғалу бағыты;
- б) жүру линиясы;
- в) қадам ұзындығы (сол және оң аяқтың);
- г) барлық жауаптар дұрыс;
- д) талтайған аяқтардың ені.

14. Аяқ киім іздері жолындағы қозғалу бағытының сызығы – бұл:

- а) ұлтан бөлігіне қарай бағытталған оң немесе сол аяқ ізінің өстік линиясынан пайда болған линия;
- б) адамның қозғалу жағына қарай бағытталған сол және оң аяқ іздерінің арасындағы осьтік сызық;
- в) оң немесе сол аяқ өкшелерін (каблуқтарын) біріктіретін линия.

15. Аяқ киім іздерін хаттамада сипаттап жазу кезінде келесілерді көрсету қажет:

- а) Іздің табылған орны мен із қабылдағыш беткейдің сипаты;
- б) із қалдырған аяқ киімнің дайындалу әдісі;
- в) үстінің құрылымы және өкшемен бекітілу әдісі;
- г) қылмыскердің кету жолы.

16. Кесудің бір түрі ретінде келесілер табылады:

- а) еркін кесу;
- б) бөліп тастау;
- в) ағаштарды кесу;
- г) металлды кесу;
- д) матаны кесу.

17. Фронтальдық бұрыш – бұл:

- а) жүздің жиегін құрайтын жазықтық қырлары арасында орналасқан бұрыш;
- б) із жатқан жазықтық пен аспаптың жұмысшы бөлігінің бисектрисасы арасында орналасқан бұрыш;
- в) аспаптың жанасу сызығы мен қозғалу бағыты сызығының арасында пайда болған бұрыш;
- г) аспаптың жанасу сызығы мен оның іскерлік қозғалу бағыты сызығының арасында пайда болған бұрыш.

18. Бұрау іздері пайда болады:

- а) егер кедергіге оның осіне перпендикуляр болатын, алайда оны кесіп өтпейтін сыртқы күш әсер етсе, бұл кезде көлденең осьтар кедергі осінің айналасында бұрылады;
- б) егер кедергіге өзара қарама-қарсы бағыттағы екі тең және бір біріне өте жақын орналасқан сыртқы күштер ықпал әсер етіледі;
- в) бір біріне қарама қарсы әрекет ететін күштер кедергіге ықпал етеді (бұзушы мен кедергінің күші).

19. Оқиға орнында бұзу құралының іздерін бекіту келесі әдістердің бірі арқылы жүргізіледі:

- а) хаттамада сипаттап көрсету;
- б) модельдеу;
- в) бір екіншілерінің үстіне қою;
- г) анықтамалық әдебиетпен салыстыру.

20. Кесу жиегінің рельефі объектіге ықпал ету кезінде концентрлі орналасқан сақиналық трасса ретінде бейнеленеді:

- а) үстірікпен;
- б) арамен;
- в) бұрғымен;
- г) қашаумен.

21. Аспаптың жанасушы нүктелерінің қозғалу бағыты линиясымен сәйкес келуі кезінде қандай іздер пайда болады?

- а) жазықтық;
- б) жалғызданған;

- в) сызықтық;
- г) көптік.

22. Құлыпты бұзу - бұл:

- а) құлыпты бұзу арқылы ол кедергі ретінде жойылатын іс-әрекет;
- б) құлып жойылатын іс-әрекет;
- в) құлыпты алдын ала бұзусыз сұқпасын (ригелін) қозғалтуға тікелей бағытталған іс-әрекет.

23. Жинаққа кірмейтін, құлыпты майыстырушы кілт деп келесілер аталады:

- а) сайлап алынған (подобранный);
- б) отмычка;
- в) арнайы жасалған;
- г) «уиститтер»;
- д) проворотник.

24. «Уиститтер» дегеніміз:

- а) арнайы қашау;
- б) арнайы дайындалған бұрандағыш (отвертка);
- в) арнайы қысқыштар;
- г) бампингке арналған электрлі тетік.

25. Бірқатарлы цилиндрлі механизмге арналған кілт дегеніміз:

- а) жалпақ, шығыңқылары бар және оларды бір шетінің қырын кесінділері бөлетін пластиналар;
- б) жалпақ, екі қарама қарсы шеттерінде шығыңқылары және кесінділері бар;
- в) әрқайсысының шеткі тұсында шығыңқылары мен кесінділері бар үш немесе одан көп пластиналар санымен аяқталатын цилиндрлі стержень.

26. Бекіту әдісі бойынша құлыптар келесідей болады:

- а) автоматты;
- б) жартылай автоматты;
- в) қиыстырылған;
- г) барлық жауаптары дұрыс.

27. Берілген заттардың қайсысы «монолиттік бүтінге» жатқызылады?

- а) фар сейілткішінің шынысы;
- б) компьютер;
- в) автоқалам.

28. Қандай зат «құрамды бөлік» болып табылады?

- а) сигареттері бар қорап;
- б) құлып;
- в) ақша купюраларының бумасы;

29. Қандай заттарды «жинақты бүтін» деп санауға болады?

- а) қару;
- б) фар сейілткішінің шынысы;
- в) слесарлық аспаптардың жиынтығы;
- г) қағаз парағы.

30. Көлік құралдарын келесідей негіздер бойынша классификациялауға болады:

- а) шиналар мен трактарының бар болуы;
- б) артқы өсіндегі дөңгелектер саны;
- в) жүру бөліктерінің құрылысы;
- г) кузов құрылысы.

Білімді бағалау критерийі:

«А», «А-» («үздік») – егер курсант бағдарламалық материалды терең және орнықты меңгеріп, оны жан-жақты, реттілікпен, сауатты және логикалық анық баяндаса, тапсырманың түрін өзгерту барысында жауап беруден мүдірмесе, қойылған міндеттерді еркін орындаса, монографиялық материалдарды білетінін көрсетсе, қабылданған шешімдерді дұрыс негіздесе, практикалық жұмыстарды орындаудың жан-жақты дағдылары мен әдістерін меңгерген болса, материалды қате жібермей, өз бетімен қорытындылай және жеткізе білсе.

«В+», «В», «В-», «С+» («жақсы») – егер курсант бағдарламалық материалды нақты білсе, оны сауатты және мәні бойынша баяндаса, сұраққа жауап беруде елеулі бұрмалаушылық жібермесе, теориялық ережелерді дұрыс қолдана білсе және практикалық тапсырмаларды орындау барысында қажетті дағдыларды меңгерсе.

«С», «С-», «D+», «D» («қанағаттанарлық») – курсант тек негізгі материалды меңгеріп, жеткіліксіз дұрыс тұжырымдаса, бағдарламалық материалды баяндауда бірізділікті бұзса және практикалық тапсырмаларды орындауда қиындыққа тап болса.

«F» («қанағаттанарлықсыз») – егер курсант бағдарламалық материалдың елеулі бөлігін білмесе.

Әріптік жүйе бойынша бағалар	Балдардың сандық эквиваленті	Пайыздық құрамы	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалар
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-49	

Межелік бақылау сұрақтары:

1. Трасологиялық зерттеудің жалпы әдістемесі: алдын ала зерттеу (түсінігі, міндеттері мен әдістері).
2. Трасологияның түсінігі мен міндеттері. Трасологияның ғылыми негіздері.
3. Трасологиядағы іздердің түсінігі мен классификациясы, іздердің пайда болу механизмі.
4. Трасологиялық зерттеудің заты
5. Трасологиялық зерттеудің объектісі
6. Трасологиялық зерттеудің түрлері
7. Трасологиядағы іздердің түсінігі
8. Іздердің түрлері
9. Ізжасау объектісі
10. Трасологиялық диагностиканың түсінігі
11. Трасологиялық идентификацияның түсінігі
12. Аяқ киім іздері жолын мінездемесі, іздер жолы
13. Аяқ киім іздерінде кездесетін белгілер
14. Аяқ киім іздерін табу және алу тәсілдері, қарап-тексеру ережелері
15. Оқиға орнында аяқ киім іздерін зерттеу
16. Аяқ киім іздері бойынша қылмыс оқиғасын анықтау
17. Аяқ киім іздерін трасологиялық зерттеу әдістемесі
18. Криминалистикалық қару мен оны бұзу әдістері
19. Бұзу құралының іздерінің классификациясы
20. Бұзу қаруының трасологиялық идентификациялық зерттеу объектілері
21. Оқиға жерінде бұзу құралдарын алдын ала зерттеу
22. Бұзу құралдарының іздері бойынша бағыттама мәліметтерді алу
23. Құлыптардың конструктивтік және негізі бойынша классификациясы
24. Сувальдты және цилиндрлі құлыптардың құрылымы
25. Жабылатын құрылғылар мен құлыптардың криминалдық түсінігі
26. Құлыптарды ашу мен бұзу тәсілдері
27. Құлыптарды ашу мен бұзуға байланысты оқиға орнын қарап-тексеру
28. Бекіту-пломбалық құрылғылардың (БПК) арналуы және оларды қолдану саласы.
29. Бекіту-пломбалық құрылғылардың (БПК) криминалдық бұзылу тәсілдері
30. Бекіту-пломбалық құрылғыларға байланысты оқиға орнын қарау реті.
31. Бекіту-пломбалық құрылғыларды криминалистикалық зерттеу әдістемелері
32. Бүтінді бөліктері бойынша анықтудың теоритикалық негізі
33. Бүтін мен бөліктің (монолитті, комплектті, суммативті) идентификациялық белгілері мен түсінігі
34. Бүтіннен бөлікті алған кездегі іздердің пайда болудың ерекшеліктері. Ауысу белгілерінің түсінігі.
35. Бөлікті бүтіндей зерттеу әдістемесі
36. Көлік құралының классификациясы
37. Тербеліс іздерінің пайда болу ерекшеліктері
38. Оқиға орнында тербеліс іздерінің анализдері
39. Оқиға орнында шина іздерін бекіту

40. Көлік құралдарының іздері және олардың классификациясы, маңызы. Оларды бекіту мен алудың ерекшеліктері. Зерттеудің мүмкіндіктері. Зерттеу үшін материалдарды дайындау.

41. Шина протекторының жүгіру жолындағы идентификациялық белгілері. Оның маңызы

42. Іздердің шина белгілеріне әсер ететін факторлар мен сапасы

43. Шина іздерін зерттеу әдістемесі

44. Адам тісінің құрылу аппараты, іздерде қалатын тістердің жеке және жалпы белгілері

45. Оқиға жерінде тіс іздерін алдын ала қарап-тексеру және зерттеу

46. Адам тісін зерттеуде қойылатын сұрақтар

47. Адам тісін зерттеудегі ерекшеліктер

48. Қылмысты зерттеуде трасологиялық білімді қолдану

49. Із пайда болу механизмінің ерекшеліктері, із қабылдаудың әсер етуі

50. Трасологиялық іздердің жалпы және жеке, топтық белгілері

51. Идентификациялық кезеңнің түсінігі

52. Трасологиялық зерттеудің диагностикалық түрлері

53. Профильдік іздердің әдістемелері мен құралдары

54. Аяқ киімнің идентификациялық емес белгілерін зерттеудің анализі

55. Аяқ киім іздері белгілерінің идентификациялық белгілері. Аяқ киім іздері бойынша адамды идентификациялаудың ерекшеліктері.

56. Аяқ іздері бойынша адамды идентификациялау

57. Кесу іздерін криминалистикалық зерттеудің ерекшеліктері

58. Тістеме іздерін зерттеу, олардың мінездемесі

59. Кедергіге термиялық әсер еті, оның криминалистикалық сипаттамасы

60. Шыны кесілген объектіні зерттеу ерекшеліктері

61. Ағаш объектілердегі іздердің бүтінін зерттеу

62. Шыныдан жасалған заттардың бөліктерін зерттеудің ерекшеліктері.

63. Қағаз бұйымдардың бөліктерін зерттеу әдістемесі

64. Матаның бөліктерін зерттеу әдістемесі

65. Криминалистикалық идентификацияның объектілері

66. Идентификациялық белгілер

67. Идентификациялық кезеңнің түсінігі

68. Аяқ пен аяқ киім іздерін зерттеу объектілеріне жатады

69. Із жолының элементтері

70. Аяқ киім із жолының қозғалыс бағдарлама сызығы дегеніміз-

71. Хаттамада аяқ киім ізін сипаттау

72. Фронталды бұрыш дегеніміз-

73. Қарама қарсы бұрыш дегеніміз-

74. Фронталды бұрыш пен қарама қарсы бұрыштың бір бірінен айырмашылығы

75. Оқиға орнында бұзу құралының іздерін бекіту дегеніміз-

76. Көлік құралының іздер классификациясы

77. Егжей-тегжейлі зерттеудің кезеңі

78. Жеке-жеке зерттеудің кезеңі

79. Алдын ала зерттеудің кезеңі
80. Зерттеу нәтижесін бағалау
81. Маман қорытындысының құрылымы (ПМ №75 бұйрығы)
82. Маман қорытындысының түрлері
83. Трасологияда үлкен іздерді табу мен алудың тәсілі
84. іздерді табу мен алудың тәсілі
85. Автокөлік құралының колея түсінігі, өлшеу ережелері
86. Аяқ іздерін тіркеу мен сипаттау
87. Аяқ киімнің жалғыз ізін өлшеу мен сипаттау ережелері
88. Сувальді құлыптың жұмыс істеу принципі
89. Цилиндрлі құлыптың жұмыс істеу принципі
90. Құлыптың басты бөліктері

2.13 Пән бойынша емтихан сұрақтары

1. Трасологиядағы іздердің түсінігі
2. Алдын ала зерттеу кезеңі
3. Аяқ ізінің жүру жолының бекіту ережесі
4. Із пайда болу объектісі бойынша трасологиядағы іздердің түрлері
5. Аяқ киім іздерінің жолы
6. Трасологиядағы үстіртін іздерді анықтау тәсілдері, табу, бекіту және алу.
7. Идентификациялық белгілер
8. Жеке-жеке зерттеу кезеңі
9. Жалғыз аяқ киім ізінің сипаттамасы мен өлшеу ережесі
10. Идентификациялық кезең түсінігі
11. Зерттеу нәтижелеріне баға беру
12. Автокөліктің колеясының іздерін сипаттау және өлшеу тәртібі.
13. Трасологиялық диагностика мен идентификацияның негіздері
14. Құлыптарды бұзудың және ашудың белгілері
15. Трасологиядағы көлемді іздерді табу, бекіту және алу тәсілдері
16. Қағаз өнімдерінің бөлшектері бойынша бүтінді зерттеу әдістемесі.
17. Криминалистикалық идентификацияның объектілері
18. Сувальды құлыптың жұмыс жасау принципі мен құрылымы
19. Тоқыма маталардың бөлшектері бойынша бүтінді зерттеу әдістемесі.
20. Цилиндрлік құлыптың жұмыс жасау принципі мен құрылымы
21. Оқиға орнындағы бұзу құралының іздерін бекіту
22. Із пайда болу механизмы бойынша іздердің түрлері
23. Фронтальды мен қарсы бұрыштардың айырмашылығы
24. «Аблой» құлығының құрылымы
25. Кесу іздерінің криминалистикалық зерттеудің ерекшелігі
26. Киімдегі іздерді зерттеу кезінде механикалық бүліну түрлері мен ерекше белгілері
27. Оқиға орнында аяқ және аяқ киім іздерін алдын ала зерттеу
28. Бөлшектерді бір сызық бойымен бөлуі бойынша бүтінді криминалистикалық зерттеуінің ерекшелігі
29. Автокөлік бөлшектер іздерінің классификациясы

30. Оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында бұзу құралдары іздерін сипаттау
31. Адам аяғының іздері бойынша адамды идентификациялау
32. Маман қорытындысына фотокестені ресімдеудің тәртібі мен ережелері
33. Пломбылардың алдын ала трасологиялық зерттеуі
34. Криминалистикалық идентификация
35. Шыны объектілердегі бөлшектері бойынша бір бүтіндігін анықтау
36. Трасологиялық зерттеу жүргізу кезінде эксперименттің рөлі
37. Іздерде бейнеленген киім іздерінің белгілерінің сипаттамасы
38. Адамның тіс іздерін трасологиялық зерттеуімен шешетін мәселелер
39. Трасологиялық зерттеу жүргізу кезінде маман-криминалистің қорытынды беруден бас тартуының негізі
40. Трасологиялық зерттеудің негізгі түрлері
41. Бүтіннен бөлшектеу және бөлу жағдайында пайда болған іздерінің айырмашылық белгілері
42. Тербеліс іздерінің пайда болу ерекшелігі
43. Трасологияның мәні мен міндетіне түсінік.
44. Шина іздерін зерттеу әдістемесі
45. Іздерде бейнеленетін тістердің жалпы және жеке белгілері мен адамның тіс аппаратының құрылымы.
46. Трасологиялық зерттеудің пәні
47. Трасологиялық іздердің жалпы және жеке, топтық және индивидуалды белгілері
48. Қарап-тексеру хаттамасында автокөлік іздерінің сипаттамасының фрагментін құру (үстіртін іздер)
49. Трасологиялық зерттеудің түсінігі мен міндеті және оның дәлелдеме ретінде маңыздылығы
50. Іздердің пайда болу механизмінің ерекшеліктері және із қабылдағыш бетке әсер етуі
51. Қарап-тексеру хаттамасында бұзу құрал іздерінің сипаттамасының фрагментін құру
52. Трасологияның ғылыми негізі, жүйесі және тәсілдері
53. Адам тісінің іздерін зерттеуінің ерекшеліктері
54. Қарап-тексеру хаттамасында автокөлік іздерінің сипаттамасының фрагментін құру (көлемді іздер)
55. Трасологиялық зерттеудің объектілері
56. Жалғыз аяқ киім ізі мен жүру жолының жалпы сипаттамасы
57. Оқиға орнында тістердің іздерін қарап-тексеру мен алдын ала зерттеуі
58. Трасологиялық зерттеулердің түрлері
59. Бұзу құралдары іздерінің идентификациялық трасологиялық зерттеудің объектілері
60. Қарап-тексеру хаттамасында адамның жалаңаяқ ізін сипаттау фрагментін құру
61. Із қалдырушы объектілер
62. Оқиға орнында аяқ киім іздерін алдын ала зерттеуінің мәселелері

63. Оқиға орнында бұзу құралының іздерін алдын ала зерттеуі
64. Трасологиялық диагностиканың түсінігі
65. Аяқ киім іздерінің трасологиялық зерттеудің әдістемесі
66. Оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында құлыпты (рейкалы) сипаттау фрагментін құру
67. Трасологиялық идентификацияның түсінігі
68. Аяқ киім ізіндегі белгілер
69. Бұзу құралданың іздері бойынша бағыттайтын ақпарат алу
70. Автокөлік құралдарының классификациясы
71. Бұзу құралдары іздерінің пайда болу процесінде қарама қарсы және жұмыс бұрышының түсінігі
72. Аяқ киім іздерін қарап-тексеру, бекіту әдістері мен тәсілдері және алу тәртібі
73. Аяқ киім іздері бойынша бардарламалық ақпаратты құру
74. Бұзу құралдары іздерінің классификациясы
75. Оқиға орнында автокөлік құралдар іздерін бекіту
76. Бөлшектер бойынша бүтінді анықтаудың әдістемелік зерттеуі
77. Криминалистикада бүтіндік және суммативтік жүйесінің түсінігі
78. Дөңгелек протекторының жүру жолының идентификациялық белгілері.
79. Трикотажды және былғары қолғап іздері бойынша трасологиялық зерттеу жүргізу кезінде алдын ала зерттеу
80. Бөлшектер бойынша бүтінді анықтаудың теориялық негізі
81. Жаппай өндіру өнімдері туралы түсінік
82. Пломба, пломбалық бекітулердің түсінігі және олардың негізгі құрылымы.
83. Бүтін және бөлшектердің идентификациялық белгілері мен түсінігі (моноконтур, комплект, құрамалы, суммативті)
84. Цилиндрлі механизмді құлыптарды табылған орында қарап-тексеру хаттамасының фрагментін құру.
85. Құлыптың мақсаты, бекітілу тәсілі, конструктивтік типі бойынша классификациясы
86. Пломбы, бекітіп-пломбылайтын және сигналды құрылғылардың бүтіндігін криминалды бұзу тәсілдері.
87. Киімдегі бүлінудің түсінігі мен классификациясы
88. Бұзу құралдар іздерінің түрлері.
89. Оқиға орнында автокөлік құралдар іздерін алдын ала зерттеудің мақсаты мен мәселелері.
90. Протектор шинасы ізінің жалпы және жеке белгілері.
91. Идентификациялық трасологиялық зерттеудің қорытындылар түрлерін атап беру
92. Жалаң аяқ зерттеуінің әдістемесі
93. Салыстырмалы зерттеуін жүргізу үшін бұзу құралдар іздерінің эксперименталды үлгілерін алу ерекшеліктері
94. Құлыптарды бұзу және ашу тәсілдері

95. Оқиға орнында бұзу құралдарының іздерін алдын ала зерттеуінің мақсаты мен мәселелері
96. Салыстырмалы зерттеуін жүргізу үшін тістер іздерінің эксперименталды үлгілерін алу ерекшеліктері

2.14 Дайындағандар:

А.Б. Жакулин, қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының бастығы, заң ғылымдарының кандидаты, доцент;

А. Ж. Жунусова, қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының доценті.